

Naročnina mesečno 25 Din, za izozemstvo 40 Din - odeljaka izdaja celoletno 96 Din, za izozemstvo 120 Din Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797 Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni sredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izbaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Masaryk se je poslovil

S predsednikom Tomažem Masarykom odhaja ena najpomembnejših političnih osebnosti iz evropske pozornice. Masaryk, ki se je odločil, da izroči državno krmilo mladim republikanskim državam, kakor se to dogaja kadarkoli in kjerkoli, temveč je bil tudi duhovni in politični ustanovitelj in idejni tvorec bratske češkoslovaške države celo v mnogo globljem in bolj dobesednem pomenu, kakor moremo govoriti o zaslugah maršala Piłsudskega za novovstalo Poljsko ali o predhodni vlogi Kemal paše Ataturka za moderno Turčijo. Bil je duhovni voditelj češkega naroda v odporu proti habsburški monarhiji, po njenem razpadu pa je postal politični voditelj na novo ustanovljene slovaške države. Ako danes gledamo v duhovno delavnico tega izrednega moža, stoji pred nami skoraj bolj kot filozof in učenjak, kakor pa politik in državnik. Videz je, kakor da ga je proti njegovi volji nase polegnila politika. In vendar je ravno v prepletenosti teh dveh elementov: abstraktne znanosti in praktične politike, izredno srečno združene v eni glavi Masaryk postal to, za kar ga je dosedaj smatral in ga bo za vso bodočnost cenil češki narod: simbol narodnega voditelja, ki je s svojim delom zaslužen za narod in državo. Narodi vedno potrebujejo takih simbolov.

Tomaž Masaryk, ki se je kot sin preproste moravskega delavca povzpel na najvišje mesto velike države, je v teku svojega dolgega in bogatega življenja neprestano razodeval izrazito borbeno naravo, združeno z izredno močno voljo, visoko inteligenco in prebogatom znanjem, ki je bila poleg tega podprta še s prav izrednim darom, da je namerel znal sredji najbolj težkih in motnih razmer kreniti tisto pot, ki je bila prava in ki je vodila do uspeha. Razven tega opazujemo pri njem strastveno željo po resnici in skoraj doktrinarno doslednost, da svoja doganja uveljavljal in jim pomagal do zmage, pa čeprav na račun svoje popularnosti (kraljevodvorski rokopiši). Ko prebiramo njegova dela, nam je jasno, da je gradil svojo politično miselnost na idejah velike francoske revolucije, zato mu je tudi vse življenje bil ideal humanitarna demokracija, kateri je vsaj v svojih mlajših delih primečal vse socialnih elementov, ki so kot dognanja političnega razvoja v Evropi postali njen atribut političnega programa. Saj se je kot znanstvenik najraje pečal s socialnimi in zgodovinskimi problemi, kot publicist se je pa moral baviti seveda tudi z dnevnimi političnimi. In tako je že razmeroma zgodaj (1891), kot poslanec mladočeške stranke prišel na tedanjo politično tribuno v avstrijski državni zbor na Dunaju. Tedaj je eden prvih pričel češki nacionalni politiki vlivati smotrene cilje: neusmiljeni boj proti sveleizdajniškemu procesom in neizprosnna borba proti nadvladi nemstva nad narodnim manjšinami v monarhiji. Tu je bil tako usleđen, da se je potegoval celo za zapostavljeno judovsko manjšino. Njegovo objektivno stališče do narodnostnega vprašanja ga je bolj kot vsakega drugega usposobilo, da je poz. ... postal predsednik sicer nacionalno slovaške države, toda z močnejšimi nemškimi in madžarskimi manjšinami. Značilno je, da si je celo med Nemci znal pridobiti tolikšno zaupanje, da je pri zadnjih predsedniških volitvah dobil glasove tudi vseh nemških poslancev in senatorjev.

Za Masarykovo zrelo in razsodno politično presojanje je značilno, da je že v dobi, ko se je med Slovani še vseskozi bohotilo vsoslovanstvo — in Praga je v tem pogledu prednjačila — obrnil pogled proč od te lepe utopije in jasno izpovedal v nasprotju z drugimi češkimi nacionalisti (Kramář), naj Slovani ne pričakujejo svoje rešitve od matučke Rusije. Bodočnost Slovanov je temveč gledal v tesni naslonitvi na kulturni zapad s svojimi človečanskimi in demokratičnimi idejami. Iz knjige »Rusija in Evropa«, ki je izšla tik pred vojno (1913), je jasno razvidno, da je Masaryk že tedaj imel pred očmi jasno vlogo, ki jo mora in ki jo bo slovaški duh igral v koncu zapadnih evropskih držav, ne voč voden in pod kuratelom germanstva, ampak kot čisto svojski kulturen in narodnostni element. Le tako moremo prav presoditi zadržanje Masaryka ob izbruhu svetovne vojne. On je tedaj bil morda edini politik v Evropi, ki je takoj vedel, kaj hoče. Bil je prepričan, da je prišel zgodovinski trenutek, ko bo mogoče uresničiti stoletno hrepenenje češkega naroda. Toda kako tvegava in žrtev polna je bila pot do cilja! Takoj po izbruhu vojne je Masaryk stopil v stik z vodilnimi politikmi zapadnih držav in jim na tajnih sestankih v Amsterdamu in v Rimu prvič razodel misel češke narodne samostojnosti. Pozneje je neumorno na delu v vseh prestolnicah ententnih držav, da pripravljata tla češki nacionalni državi. V svoji zadnji knjigi »Spominov«, nam sam popisuje vso strašno trnjevo pot, ki jo je tedaj prehodil za svoj narod in koliko truda ga je stalo, da je pridobil odločilne kroge za svojo zamisel. Vidi se pa tudi, da je bil Masaryk eden glavnih oblikovalcev bodoče Evrope, čeprav je do zadnjega ostal skrit za kulisami. In še nekaj je razvidno iz njegovih spisov: nihče drugi kot Masaryk je bil tisti, ki je Wilsona inspiriral z idejo o samoodločbi narodov, idejo, ki je v najkrajšem času postala mnogo silnejše orožje v rokah zaveznikov, kakor pa topovi in tanki. Kajti proti tej ideji se osrednji vesilci nista z ničemer mogli boriti. Iz nedavno objavljenih spominov polkovnika House-ja je tudi razvidno, da je bil Masaryk tisti skriti učenjak, ki je z nekaj svojih delavcev ameriške politike oskrboval z znanstvenim materialom, statistikami, narodnostnimi zem-

Zavesa se počasi dviga

Abesinija žrtev britskih koristi

Francosko-angleški načrt bo obveljal

Zakaj je Anglija, potem ko se je celih pet mesecev borila kakor lev za Abesinijo oziroma za spoštovanje pakta Zveze narodov, pustila sedaj nenkrat Abesinijo na cedilu — to se danes sprašujejo po vsem svetu. Popolnoma nerazumljivo je, kako je mogla Anglija osredotočiti v Sredozemskem morju vse svoje ogromno brodogradne in imenu svetosti mednarodnega pakta pripraviti petdeset držav od tega, da so v svojo največjo gospodarsko škodo vzele nase breme gospodarskih sankcij proti Italiji, zato da sedaj nenkrat kapitulira pred Lavalom in se pridruži njegovemu mirovnemu predlogu, ki Abesinijo razkosava na tri dele, od katerih naj Italija dobi cela dva kot nagrado za to, da je Abesinijo brez vzroka in povoda napadla, kakor je to slovesno ugotovila Zveza narodov. Tem manj je to razumljivo danes, ko izvevmo, da Velika Britanija ne bo imela od tega baje ničesar, ker je Laval izposloval, da Abesinici, ako bodo dobili izhod na morje v angleškem pristanišču Zeili, ne bodo smeli zgraditi tiskani niti železnice, da se ne bi delala konkurenca francoski železniški progi iz Džibutija v Addis Abebo. Ali je to združljivo s tistim angleškim prestižem, o katerem smo doslej bili prepričani, da ga Velika Britanija ni nikoli žrtvovala — da ne govorimo o očividni kršitvi in naravnosti o uničenju prestiža Zveze narodov, kar bo imelo lahko še nedogledne posledice? Zakaj, če je danes smela Italija napasti Abesinijo pa potem za to dobiti še nagrado dobrih dveh tretjin napadenega teritorija — kaj morejo pričakovati druge male države, če jih bo izvolila jutri napasti kakšna velesila v trdnem pričakovanju, da bo tudi ona za tak napad poplačana od velesil na enak način, kakor je bila danes poplačana za kršitev najslavesnejšega mednarodnega pakta Italija od Francije in Anglije? To je glavno vprašanje, ki bo prišlo v sredo pred sejo Sveta Zveze narodov, ki jo ves svet z največjo neestrpnostjo pričakuje.

Angleška vlada ne bo padla

Zalibog izgleda, da se angleška in francoska vlada ne bosta dali veliko motiti od stališča držav Zveze narodov, ki bodo, ako smemo verjeti sedanjemu razpoloženju, Laval-Hoareov predlog skoro gotovo odklonile, ker očitno krši navodila, ki jih je v svrhu poravnave italijansko-abesinskega spora dala Zveza narodov. G. Laval in G. Baldwin sta, kakor se glasijo zadnja poročila, trdno sklenila, da vztrajata na svojem »mirovnem predlogu«. Te dni se vrne v London zunanji minister Hoare, ki bo v četrtke stopil pred poslansko zbornico, ne bo pa zagovarjal svojega predloga on, ampak sam šef kabineta Baldwin. Doslej se je mislilo, da bo zbornica Hoareov načrt zavrgla ne samo zato, ker je malodane 90% angleške javnosti proti temu sramotnemu miru, ampak tudi zato, ker je razen opozicije baje tudi velik del konservativne stranke proti kravi kupčiji, ki sta jo sklenila Laval in Hoare. Znano je tudi, da so ministri sir Simon, lord Halifax, Neville Chamberlain, ne glede na oba Mac Donalda in na lorda Edena, ki je sploh že spočetka bil proti temu načrtu, nasprotniki Laval-Hoareovega sporazuma. Toda tudi to ne bo pomagalo in se utegne zgoditi kvečjemu to, da bo demisioniral Eden ali pa še ministra Oliver Stanley in Elliot. Večina zbornice, da ne govorimo o lordih, pa bo izrekla vladi zaupnico, ker baje obstojejo izredno tehtni razlogi, da se odobri Laval-Hoareova kupčija. Debata bo seveda jako voharna in zanimiva, dasi, kakor je bilo že rečeno, najbrž ne bo sledila demisijska vlada, naker naj bi novo sestavil, kakor se je že včeraj zdelo »Daily Mailu«, sir Austin Chamberlain...

Za ZN se ne bodo menili

S tem seveda ni rečeno, da bi bilo izključeno kakšno preseenečje ali kakšen nov preobrat Velike Britanije, čeprav ni nič kaj preveč verjetno. So namreč še razne težave. Naivečja težava je seveda Zveza narodov, glede katere se v Parizu in v Londonu najbolj bojuje tega, da bi se stvorila močna opozicija, združena okoli držav Male zveze pod vodstvom Titulesca in Litvinova. Da bo zlasti Mala zveza nastopila proti kravi kupčiji gg. Laval in Hoare, je čisto gotovo, ker so bili ravno te države po sankcijah najbolj oškodovane, sedaj pa sta jih tako Francija kakor Anglija pustili popolnoma

na cedilu in pomagali rušiti tudi njihov prestiž. Mala zveza pa ima tudi močne stvarne razloge, če bo nastopila proti lamoznemu načrtu, ki so ga skuhal v Parizu za hrbtom Zveze narodov. Dobro vemo, da so vprav države Male zveze tiste, ki bodo najbolj izpostavljene nevarnosti kakšnega zahrbtnega napada, kakršnen je bil napad Italije na Abesinijo, da je zato vprav v njihovem največjem interesu, da se Franciji, Angliji in Italiji ne dovoli, da bi smele na takšen način, kakor se je to zgodilo sedaj, izigrati pakt Zveze narodov in žrtvovati jagne volku, trdečemu, da mu je jagne skalilo vodo. Beseda Male zveze brez dvoma ne bo samo povzročila globoke vtisa, ampak bo imela tudi učinek — vendar tega ni pričakovati še danes ali jutri, ampak v bodočnosti. Zaenkrat se je bati, da bodo Anglija, Francija in Italija izvedle svojo namero preko Zveze narodov.

Tudi Laval bo dobil večino

Včeraj se je še mislilo, da bi utegnil Laval-Hoareov načrt dobiti usodni sunek iz Pariza. Pisane današnjih pariških dnevnikov pa kaže, da je sicer francoska javnost proti vse obsodbe vrednemu načinu, kako bo morala Abesinija, zato ker je bila napadena, žrtvovati svojo neodvisnost napadalcu, da pa bo Laval še vedno obdržal svojo večino, ker radikalni stranki g. Herriota, ki se drugače zelo zavzema za mir, pravičnost, svobodo in Zvezo narodov, strankarski interesi ne kažejo, da bi zapustila Lavalova oziroma vlado.

Kar se Italije same tiče, se dela, kakor da je proti Laval-Hoareovemu načrtu, na katerega doslej še ni odgovorila, toda javna tajnost je, da ga gosp. Mussolini smatra za svojo zmago in da njegova na-

daljnja prizadevanja gredo za tem, kako bi dobil v svojo popolno posest tudi tisti tretji del Abesinije, ki mu ga Francija in Anglija ponujata kot kolonizacijsko ozemlje pod nadzorstvom Zveze narodov.

Zakaj je Anglija Abesinijo žrtvovala

Samo zaradi zanimivosti omenjamo, da se razširja govorica, da je Anglija popustila zato, ker je Italija osnovala takozvane »smrtne letalske eskadre«, ki obstojijo iz prostovoljcev, kateri so prišli, da se bodo, ako bi Anglija dosegla prepoved petroleja, brez ozira vrgli na angleške ladje in jih uničevali. Baje je tudi Laval odredel Angliji svojo pomoč na morju, ako bi jo Italija napadla. V resnici pa bi bilo iskati vzroka angleškega nenadnega preobrata prej v nastopu Japonske, ki je, kakor poročata današnji brojav, vojaško zaseda kitajsko mongolsko provinco Čahar oziroma je od kitajskih avtonomistov v tej provinci dosegla, da bo vojaško obrambo tako te province kakor tudi province Ho-pej prevzela nase mandžurska, to je v resnici japonska armada. Anglija se zdaj boji, da ne bi Japonska pogoltnila vsega Kitaja, ako bi Anglija bila v Evropi zapletena v resen konflikt. Anglijo strahuje tudi zahteva Japonske, da se ji mora dovoliti enako močno brodogradje, kakor je angleško oziroma ameriško. Tudi Egipt skrbi Anglijo in mogoče je Italiji prepustila Abesinijo za protikoncesijo, da Italija ne bo dečala nobenih situacij, ko bo Anglija od neodvisnega Egipta zahtevala, da ji definitivno prepusti v popolno oblast Sudan in mogoče še Sueski prekop.

Ta zadnja hipoteza je najbolj verjetna.

Angleški ministri se posvetujejo — nihče ne ve, o čem...

Angleški generali se upirajo

London, 16. decembra. AA. »Sunday Dispatch« poroča, da se angleški vojaški krogi odločno upirajo ratifikaciji pogodbe iz leta 1913, ki jo zahteva nova egiptska »tronta edinstva«. Vojaški faktorji se upirajo pred vsem klavzulam, ki določajo umik okupacijskih čet iz Egipta v ozemlje okrog Sueskega kanala.

Ta vest pove veliko — da bo namreč Anglija svoje vojne ladje odšle rabila bolj proti Egiptu nego proti — Italiji...

Z bojišča

Addis Abeba, 16. dec. c. Reuterjev dopisnik poroča, da so Italijani danes začeli z ofenzivo v Somaliji. Italijanska letala so najprej bombardirala prednje postojanke Abesincev. Napad je izvršilo 9 letal. Abesinci so letala močno obstreljevali in pri tem močno poškodovali propeler enega italijanskega letala, ki je le s težavo priletelo nazaj na letališče. Prednji oddelki italijanske vojske so prodrli 40 milj južno od Sasabane. Toda italijanske čete, ki so sestavljene iz domačinov, niso več poslušne. Tako je danes prbežalo nad 100 domačinov na abesinsko stran.

Harar, 16. dec. b. Iz abesinskega glavnega stana na južni fronti se poroča o gibanju abesinskih čet, ki imajo namen izvršiti močno protiofenzivo na vsej fronti v Ogadenu proti četam generala Grazianija. Doslej Abesinci niso nikdar za časa svojega obstoja koncentrirali tako ogromno armado na jugu, zlasti v področju Anale. Zelo močni oddelki polkovnika Mihaela, ki so okrepjeni s četami rasa Silvanija, korakajo v pospešenem nočnem tempu proti italijanskim bojnim četam. Splošno se misli, da je ras Našibu že dobil povelje od cesarja Haile Selasija, da stavi vse čete v pokret in da se združi z drugo armado na področju Anale. Ras Našibu bo prevzel vrhovno poveljstvo nad severnimi in južnimi četami ogadenskega bojišča. Tudi general Makonen napreduje s svojimi četami proti jugu, vendar pa je malo verjetno, da bi prišel v Analo še pred začetkom velike ofenzive, ker je v veliki razdalji od čet rasa Našibu.

Transporti se nadaljujejo

Neapelj, 16. dec. AA. S parnikom »Principessa Giovanna« je včeraj odpotovala v vzhodno Afriko 321. legija italijanskih prostovoljcev iz inozemstva, ki so jo dodelili diviziji »Tevere«. Pred odhodom parnika so se vršile velike manifestacije. — Sročil je odplul v vzhodno Afriko parnik »Principessa de Sammaria« s 1400 prostovoljci. Takoj nato je zapustil luko še parnik »Cesare Battisti«, s katerim je odpotovala v vzhodno Afriko prav tako večje število prostovoljcev. Na parniku sta tudi splošni vojvoda in Mussolinijev nečak Vito Mussolini, titularni direktor lista »Popolo d'Italia«.

Tekom meseca novembra je pluto skozi Sueski kanal 56 italijanskih transportnih ladij z 38.000 italijanskimi vojniki. Italija torej razpolaga danes že z nad 300.000 vojniki v vzhodni Afriki. V domovino je pa bilo v tem razdobju odpremljenih 20.000 mož.

Hajta utrjena

Dunaj, 16. decembra. AA. Agencija Stetani poroča: »Die Stimme« poroča iz Haife, da so angleške pomorske oblasti to pristanišče utrdele. V okolici mesta so postavili 30 topov.

Dunajska vremenska napoved: poslabšanje vremena.

ljevidi itd., kar je odločilno vplivalo na washingtonsko Belo hišo, da je posegla v boj za preureditev Evrope. Med češkimi politikmi je torej zgodovina dala Masaryku prav: kajti izkazalo se je, da so slabo računali tisti, ki so računali na Rusijo; zmagal je Masaryk, ki je bil prepričan, da se bo usoda malih slovaških držav odločila na zapadu, ne na vzhodu.

To je le nekaj spominov ob »Spominih«, ki jih je Masaryk sam o svojem delu napisal. (»Svetovna revolucija. Spomini in razmišljanja«). Pred očmi mu je bila zgraditev nove države po vzoru Švice. Koliko se mu je sredi naznanskih težav, s katerimi se morajo boriti mlade države, posrečilo, smo imeli vsa leta priliko opazovati z lastnimi očmi. Tudi CSR ima še dokaj nerešenih problemov — mislimo samo na ureditev razmerja med Slovakov — toda resnica je, da je bratska republika tudi v časih, ko je okrog in okrog nje propadala demokracija in so se razbohotile diktature — ostala zvesta demokraciji in demokratičnemu duhu, ne da bi okrnjevala ustavno zagotovljene ljudske svoboščine. Zato pa je Češkoslovaška tudi med vsemi po vojni nastalimi državami najlepše na-

predovala, se najboljše notranje okrepila in v marsičem postala zgled tudi »starim« državam. Pri tem mirnem, smotrenem razvoju mlade republike, ima gotovo sam predsednik Masaryk največje zasluge, ki je vsa leta stal izven dnevnice politike, v ozadju, upanje in zatočišče vsem, ki so mislili, da jim je javno življenje krijevano. Znano je, da je užival polno zaupanje tudi katoliških krogov.

V trenutku, ko se Masaryk poslavlja od predsedstva države, je čutili, kako so doma in v zunanjem svetu znova vzplamtele simpatije za tega izrednega moža. Malo je v zgodovini voditeljev, ki bi mogli zreti na tolike življenjske uspehe ob večerni svojega življenja. Medtem, ko se vrši borba za njegovo, ne le osebno, temveč kakor se vedno bolj vidi, tudi idejno dediščino, pa bo predsednik Masaryk, ki odhaja od dela, da se v miru pripravi na zadnjo pot, brez dvoma še dalje deležen pozornosti vse evropske javnosti. Kajti Tomaž Masaryk je eden tistih osebnosti, ki bo ostal ne samo svojim rojakom, temveč tudi drugim narodom zgled ljubezni do domovine, širokopoteznega dela za narod, in kar je še več: zgled neomadeževanosti v vsem javnem delovanju. drin

Slovenski učbeniki so separalizem!

ali Pohorska fronta se je razkrinkala

Ko smo nedavno nastopili proti nameri vrljovne učne uprave, da kljub vsem protestom začne s takozvano unifikacijo šolskih knjig, ki naj služi v počasno likvidacijo slovenskega jezika in miselnosti, je »Jutros« v svoji številki od 3. decembra dejalo, da bi v preprečenju te namere zadostovala ena sama poteza peresa: gospod naučni minister ali kogar se to sploh tiče, naj tozadevne natečaje za nove državne učbenike enostavno črta, nesrečno srbsko-hrvatsko-slovensko slovanico — ta najrjisi izrodek izpačene jugoslovenske fantazije — pa spravi v arhiv. Obenem se je glasilo gospoda dr. Kramerja ogorčeno branilo očitka, da bi bil kdaj kakšen njegov režim spočet ali izvaljal unifikacijo šolskih knjig, češ, da se je ta ideja porodila šele za časa Jevtičeve vlade, s katero JNS noče imeti nobenega opravka. Gospodje demokrati, ki danes slovijo kot »pohorci«, si umivajo toraj roke in valijo krivdo za protislovensko politiko naše učne uprave na ubogega državnika, ki mora danes prenašati brcer od svojih bivših prijateljev, posnemajočih hrabrega osla, kateri je pridno tolkel s kopiti po umirajočem levu.

Neglede na to, da je vlada gospoda Jevtiča prevzela od svojih zloglasnih prednic vse smernice politike »narodnega edinstva« v smislu popolne unifikacije in da jo je JNS na vsej črti podpirala ter sta se gospoda dr. Kramer in Marušič dala od tega režima izvoliti v senat, drugi jas-rasi in njihovi simpatizerji pa v slovit Jevtičevemu poslansko zbornico — je že to nemožato zavijanje, da bi se zadeva potisnila na drug tir, da je namreč šele g. Jevtič ali njegov naučni minister razpisal famozni tečaj za enotne državne učbenike. Dejstvo je to, da je to poenotenje bilo sklenjeno v načela že pod ono diktaturo, za katero se je gospod Kramer zavzel z vso dušo, ne oziraje se na vso demokracijo, na katero je bil do takrat kot pravi in pristni svobodoljubec prisegal — če je bil potem po smernicah famoznega »prosvetljenega« absolutizma dr. Kramerjevih novih prijateljev razpisani natečaj za časa gospoda Jevtiča, to ničesar ne spremeni na stvari: famozna naredba monopolizacije šolskih knjig in njih poenotenja v smislu teorije v eno jugoslovensko žolco pomešanih treh jugoslovenskih rodov, jezikov in kultur nosi neizbrisen znak ideologije obeh skreganih demokratiških bratcev dr. Kramerja in Marušiča.

Sicer pa se nam ni treba veliko truditi, da razkrinkamo hinavski obraz ljubljanske pohorskega glasila, ki ga dela k nameravanemu pojugslovenjenju naših učbenikov, ko pa imamo pred seboj izjavo znanega sarajevskega »Pokretca«, ki je in se tudi sam izrecno imenuje organ »Pohoraca«. Ta enfant terrible jugoslovenskega unitarizma, ki na glas kriči o tem, kar bi voditelji »Pohoraca« radi prikrivali,

se v svoji številki od 14. decembra nikakor ne poslužuje taktike »Jutras«, ki si nadeva slovensko masko, ampak je pošteno zatulil in se zagnal v »Slovenca« in »slovenačke klerikalce« sploh, ker si še danes drznejši protestirajo zoper poizkus, kako postaviti slovo v Sloveniji v službo razslovenjenja naše mladine in našega naroda. To je »jedna opasna separatistička kulturna kampanja«, pravi sarajevski organ jugoslovenske pohorske fronte, »to je kulturni separatizem«, to so »ciljevi klerikalne separatističke prosvjete«, ki hoče preprečiti, da »bi se ubrzao proces kulturnog jedinstva Srba« Hrvata i Slovenaca«. S tem so »Pokretovci« ultrajugosloveni, ko so se znesli nad nami, ki nas ta historični sarajevski nacionalizem nič ne plaši, nehote obenem desavuirali »Jutros«, ki zna tudi jugoslovenstvo zatajiti, kadar mu tako kaže — posebno danes, ko tudi jutrovski pohorci gojijo nedovoljeno razmerje do »slovenske frontice«...

Pa pustimo to: sposobnost prilagodjevanja vsakemu terenu in času, ki označuje našo pohorsko inteligenco že iz avstrijskih časov, je preveč znana, da bi se zaradi nje razburjali. To spada v dedni politični program slovenskih »demokratov«, da v Ljubljani govorijo eno, v Sarajevu pa drugo. »Pokretca« pa bodi povedano, da je kulturna vzajemnost med Srbi, Hrvati in Slovenci bila že zdavnaj uresničena pa da so jo posebno naglašali in gojili »separatistični« slovenski klerikalci, ko o političnih, ki polnijo »Pohodovec« predale, ni duha ni sluha še ni bilo. Ako je mogoče to zavest kulturne vzajemnosti v zadnjih letih nekoliko oslabela, potem naj si zaslugi za to pripisujejo v prvi vrsti ravno tisti jugoslovenski politiki iz Sarajeva, ki so v svrhu jugoslovenskega zedinjenja organizirali poše in podobne »patriotične« organizacije iz brezposelnih obupanov in drugih njim podobnih elementov. Jugoslovensko kulturno vzajemnost Slovenci kljub temu gojimo dalje in smo prepričani, da bo vedno prisrčnejša, tesnejša in pozitivnejša, toda unifikacije, ki bi skušala izbrisati samorodnost in osobito vrednost slovenske kulture, jezika, npravstva in miselnosti ter nas obleči v nam nesvojsko obleko kot dele kakšnega drugega nadrejenega plemena in mentalitete, kakor si to zamišlja jugoslovenski fašizem — tega ne bomo nikoli dopustili pod nobenim, še tako nedolžno izgledajočim vidikom! To iluzijo naj si izbijejo iz glave v Sarajevu pa tudi drugod, kjerkoli so še elementi, ki se tej iluziji udajajo, kakaj vlada dr. Stojadinović-Korošec-Spaho je osnovana na temelju narodnega sporazuma, ne pa na kakšni hegemoniji, kakor je bil režim propalega absolutizma. Zato je čisto upravičena zahteva, da naj se temeljito prečrta tudi naša vrhovna prosvetna uprava, po kateri se še vlačijo zadržljivi plini iz bivših režimov.

Papežev nagovor v tajnem konzistoriju

Rim, 16. dec. b. Na današnjem tajnem konzistoriju je bilo imenovanih 29 novih kardinalov. Sv. kolegij šteje sedaj 69 članov. Kardinalska mesta zavzemajo sledeči inozemci: 7 Francozov, 4 Španci, 4 kardinali iz Severne Amerike, 3 Nemci, 2 kardinala iz Južne Amerike, 2 Poljaka, 2 Čehoslovaka, 1 Belgijec, 1 Portugalac, 1 Avstrijec, 1 Madjar, 1 Kanadčan, 1 Irec in 1 kardinal iz Orianta.

V tajnem konzistoriju je sv. oče imel v navzočnosti velikega števila visokih dostojanstvenikov govor, v katerem je najprej komemoriral smrti bivših kardinalov od zadnjega konzistorija, uakar je poudaril, kako katoliška Cerkev dela in zbira svoje sile. Kot dokaz za uspešno delovanje katoliške Cerkev je navedel velike kongrese, ki so se vršili v Buenos Airesu, Clevelandu, Pragi, Ljubljani in po drugih mestih. Obžaloval je, da še ni prenehalo preganjanje katoličanov v Rusiji, v Mehiki in deloma tudi v Nemčiji. Sv. oče je izrazil upanje, da bodo ta preganjanja kmalu prenehala in da bodo prišli za katoličane boljše časi.

Minister Spaho odlikovan

Belgrad, 16. dec. AA. Nocoj ob 17 je francoski poslanik na našem dvoru grof Dampierre obiskal prometnega ministra dr. Mehmeda Spaho in mu pri tej priliki izročil red legije časti druge stopnje, s katerim ga je odlikoval predsednik francoske republike Lebrun.

Demokrati slejkoprej za — centralizem

Belgrad, 16. decembra. m. Kakor običajno vsako nedeljo, se je tudi včeraj po vsej državi vršilo vse polno političnih shodov in konferenc tako s strani JRZ, kakor tudi izvenskupščinske opozicije. Na enem od opozicijskih shodov je govoril v Sremskih Karlovcih bivši minister Grol. V svojem govoru se je pretežno bavil z ureditvijo države. Grol se je izjavil v imenu demokratov za široko samoupravo ter proti »separatizmu«. V svojih izjavah je poudaril, da država pri rešenju tega vprašanja ne sme izgubiti ničesar na svoji moči kot celota. Hrvatje in Srbi po izjavljanju Grola morajo z uspehom delati samo, če bodo meje vseh državnih edinic potegnjene brez kakršnihkoli zaprek pod istimi pogoji in če svoje eventualne spore kot dolžniki in upniki regulirajo pod istimi zakoni. Če bi bile razkosane, bi se take izmenjave mogle težko izvršiti brez motenj. Grol je izjavil, da imajo Hrvati popolno pravico do zahtev reorganizacije državne uprave, toda pri tem morajo pri izvrševanju svojih zahtev upoštevati pri Srbih prepričanje, da je tudi Hrvatom mnogo do naše zajednice, in to kot čisto naravne za nje in za nas.

Nadzorstvo nad tujimi papirji

Belgrad, 16. decembra. AA. Z odlokom finančnega ministrstva št. 14.120-8 od 12. decembra 1935 je Narodni banki naloženo voditi nadzorstvo nad domačimi vrednostnimi papirji, ki so last tujecev. Z istim odlokom je odrejeno, da so ti vrednostni papirji založeni samo pri denarnih zavodih, ki lahko poslujejo z devizami.

Belgrad, 16. dec. m. Včeraj dopoldne je v Novem Sadu nenadoma umrl znani belgrajski industrijalec Mihajlo Bajloni.

Belgrad, 16. dec. m. Letni občni zbor Privilegirane izvozne družbe ob 23. l. m.

razil upanje, da bodo ta preganjanja kmalu prenehala in da bodo prišli za katoličane boljše časi. Sv. oče je nato prešel na sedanje dogodke v vzhodni Afriki in s tem na spor med Abesinijo in Italijo. Dejal je, da je treba to vprašanje zelo oprežno obravnavati, kajti zavedati se je treba odgovornosti, ker so na svetu ljudje, ki hočejo vsako izgovorjeno besedo za najvišjega cerkvenega katoliškega mesta lažljivo ali pa krivo tolmačiti. Svečano je ponovil ljudem dobre volje na vsem svetu, da Vatikan želi, da pride do mira in da se bo trudil, da pride do mira na temelju pravčnosti. Prosil bo Boga, da ta mir čimprej dodeli in ustavi nepotrebnost prelivanja krvi.

Papež Pij XI. je prečital nato imena novih kardinalov, nakar se je umaknil s konzistorija v svoje prostore.

Papežev tajnik kardinal Pacelli je nato pristopil ter pozdravil vse one nadškofe, ki so bili imenovani za kardinale, jim sporočil imenovanje ter jim čestital.

Razstoj Jevtičevega kluba

Belgrad, 16. dec. m. Kakor je »Slovenec« že pred kratkim poročal, je v Jevtičevem klubu pred kratkim prišlo do razkola ter je del zemljoradnikov, ki jih vodi Stajić in Lazić, izstopil iz tega kluba. Predsedstvo narodne skupščine je ustanovitelj zemljoradniškega poslanskega kluba v skupščini dovolilo tudi potrebne prostore. Konstituiranje zemljoradniškega kluba se doslej še ni izvršilo, ker se klub šele ustanavlja. Oba ustanovitelja tega kluba, Lazić in Stajić, se nadejata, da bo v njihov klub vstopilo precej poslancev iz Jevtičevega kluba. Vstopil je že poslanec Luka Avramović, ki je bil izvoljen na Mačkovi listi. Ostali poslanci, pripadniki bivše zemljoradniške stranke, ki se trenutno še nahajajo v Jevtičevem Jugoslovenskem klubu, se še niso definitivno opredelili za vstop v zemljoradniški klub, ker se pri njih pojavlja težnja, da bi ustanovili svoj kmetjsko-demokratski poslanski klub. To skupino zemljoradnikov po zatrevljanju poslanskih krogov vodita bivši kmetijski minister Dragotin Janković in Voja Gorgijević, upravnik Zveze srbskih kmetijskih zadrug.

Belgrad, 16. dec. m. V narodni skupščini je danes odbor za proučevanje zakonskega osnutka novega trgovinskega zakona nadaljeval svoje delo ter je pretresal predloženi zakonski osnutek v podrobnostih.

Belgrad, 16. dec. AA. Po poročilu Narodne banke je bil 16. decembra izplačan po nemškem kliringu kot zadnji avizo št. 9.153 od 15. junija, po italijanskem pa avizo št. 76.480 od 19. avgusta.

Belgrad, 16. dec. m. Prometni minister je dovolil polovično vozno za vse udeležence vinarске razstave, ki jo prireja Kletarsko društvo v Ormožu. Polovična vozna je dovoljena pod G. D. br. 142.869.

Drobne vesti

Sofija, 16. dec. AA. Bolgarska agencija poroča: Znani bizantolog in podpredsednik bolgarske akademije vsehilski profesor Vasil Zlatarski je umrl. Pokojniku je bilo 70 let.

Rim, 16. dec. AA. Agencija Stefani poroča: Umrl je kardinal Michele Legga, prefekt kongregacije zakramentov. Pokojni kardinal je bil v 75. letu življenja.

Rim, 16. decembra. AA. Po zadnjem popisu šteje Rim 1,178,900 prebivalcev.

Volivni izidi na Ježici

Pri volitvah na Ježici je dobila JRZ od 683 oddanih glasov (volilnih upr. enicev je bilo 956) 547, kandidatna lista skupne fronte pa 136. JRZ lista dobi torej 23 odbornikov, skupna fronta pa 1. (Glej članek na 3. strani.)

Nogometne zadeve

Belgrad, 16. dec. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, je bil tukaj včeraj občni zbor Jugoslovenske nogometne zveze, ki je trajal davi do 4. ure. V zgodnjih jutranjih urah so začeli razmotrivati najvažnejše vprašanje, ki zanima vse klube v državi, to je vprašanje nogometnih tekem za državno prvenstvo. V tem pogledu je bilo stavljenih sedem predlogov. Končno pa je bil sprejet predlog, da se bo državno prvenstveno tekovanje vršilo po nogometnih podzvezah. Po prvenstvenem tekovanju v podzvezah bo prišlo finalno tekovanje po coup-sistemu, v katerem bodo sodelovali samo prvaki nogometnih podzvez. Za tako državno nogometno tekovanje je glasovalo deset podzvez, med njimi tudi ljubljanska.

„Gleichschaltung“ tudi pri nas

Belgrad, 16. dec. m. Te dni se je vrnil iz Berlina vrhovni poglavar protestantske cerkve v Jugoslaviji dr. Popp. Kakor se zatrjuje, je imel tam več sestankov s predstavnicami nemške državne protestantske cerkve ter je bilo sklenjeno, da bo dr. Popp za svoje vernike v Jugoslaviji izdal istotako enako božično pastirsko pismo, kakor ga bodo izdali protestantski škofje v Nemčiji, ki so priključeni državni protestantski cerkvi.

Belgrad, 16. decembra. AA. S 16. decembrom je vzpostavljen ves promet med postajama Skopje in General Henry. Po poročilu grških železnic je promet vzpostavljen tudi na progi Solun—Djevdjelija.

Ob Grafenauerjevem grobu

Odšel je v večnost mož, katerega življenje in delovanje je bilo tesno spojeno z boji koroških Slovencev za ravnopravnost in svoje narodne pravice zadnjih trideset let obetoja avstro-ogrške monarhije. France Grafenauer je bil koroški Slovenecem simbol in poročilo, — da morejo s svojimi lastnimi močmi graditi boljšo bodočnost. Z njegovim vstopom v politično življenje so oživele široke plasti koroškega ljudstva k novemu političnemu življenju in so se razgibale v polet, ki ga nihče ni bil pričakoval. Ljudstvo, navajeno samo poslušati nemško gospodo in gosposko, se je začelo dramiti in zavedati svoje moči, ko je videlo v svoji sredi moža, ki je izšel iz njegove sredine in ki ni bil nič več in nič manj kakor vsi drugi neizsolani Slovenci na Koroškem. Ta mož, ki je imel samo ljudskošolsko izobrazbo, je po vsej slovenski zemlji na Koroškem od Zile do Dravograd, nastopal na shodih kot človek, ki ima moč, ki se nikogar ne boji, ki pa je tudi pameten in pozna ljudske potrebe. S svojim izrednim govorniškim darom je potegnil množice za seboj, in odkar so ga ljudje prvič slišali kot svojega deželnega poslance, kako je znal pred velikansko nemško večino braniti pravice Slovencev, pač ni bilo na Koroškem Slovencev, ki bi bil pri postavljanju kandidatur mislil na koga drugega kakor na Franceta Grafenauerja.

Grafenauer je bil rojen ljudski tribun, ki mu ga ni bilo para v vsej Sloveniji, pa tudi ne med avstrijskimi Nemci. Bil je duhovit, včasih pa tudi hudomušen. Nemški poslanci v deželnem zboru so se ga bali in so mu zelo obzirno odgovarjali, odkar so jo parkrat izkupil. Kot praktičen človek je znal vsako zadevo pri pravem koncu prijeti in znal je njegova marsikrat obveljala, četudi so nasprotni posamezni nemški nacionalci. Večkrat se je zgodilo, da so nemški nacionalci sami stavili predloge o zadevah, za katere se je prej Grafenauer zavzemal, ker se je bilo tehnemu Grafenauerjevemu dokazovanju težko ustavljati, saj jih je vsa javnost odobraval. Na drugi strani pa niso marali širiti moči in slave slovenskega zastopnika. Zaradi njegovega znanja in preudarnosti so ga cenili in spoštovali tudi Nemci. Ko so spoznali njegove velike zmožnosti, so ga skušali pridobiti zase. Če bi se bil vdal njihovim vabam, kakor so to storili mnogi drugi, bi mu bila življenjska pot z rožicami posilana. Toda Grafenauer je bil mož, cel mož. Nemščino je obvladal tako, da so ga Nemci občudovali in zavidali. Bučen smeh je nastal nekoč v deželnem zboru, ko je Grafenauer — z njemu lastnim duhovitim zasmehom ob neki priliki dokazal nekemu nemškemu poslancu, da ne zna nemški. Politične taktike ga je naučil, kakor je Grafenauer sam pripovedoval, stari in izkušeni nemški poslanec dr. Steiuwender, ki je Grafenauerja zelo cenil, četudi je bil njegov politični nasprotnik. Ob neki priliki je predsednik deželnega zbora Grafenauerju vzel besedo zaradi par preostrih izrazov. Nato je stopil h Grafenauerju dr. Steiuwender in mu dejal, da je izvrstno govoril, da pa mora v bodoče ubrati drugo pot v taktiki: ko boste že vse povedali, kar Vam je ležalo na srcu, pa na koncu govora udarite krepko, da Vam predsednik ne more več vzeti besede.

Organizator Grafenauer ni bil. To plat političnega delovanja je prepuščal drugim. Njegova moč je bila velik dar govora. Njega so ljudje najraje poslušali in na shode so radi prihajali že zaradi njega. Nihče na Koroškem ni imel toliko shodov in političnih govorov kakor Grafenauer. Vsakokrat je znal kaj novega povedati in nikdar ni mlátil prazne slame. Govoril je poljudno, pa tako logično, da njegovemu govoru ne bi smel ne dodati in ne odvzeti niti ene besede. Kar je povedal, je znal zabeliti s takim naravnim dovplpom, da se je vse smejalo. Ko je bil leta 1907 izvoljen tudi za državnega poslance, se je bolj omejeval na svoj volivni okraj, vendar tudi drugih krajev ni zanemarjal. Og tega časa do svetovne vojne je skoraj na vseh političnih shodih na Koroškem z manjšimi izjemami govoril poslanec Grafenauer in v njegovi družbi podpisani, ki je shode organiziral, včasih do najmanjše podrobnosti, kar je bilo sprično nevarnega terena večkrat skrajno potrebno. Če sem imel kake druge opravke, me ni hotel izpustiti. Moral sem z njim, ker sva se nekako izpopolnjevala, kakor je sam dejal. On je vedno govoril prvi, jaz sem pa pobral, na kar se on ni spomnil, in vili ob dobrem razpoloženju in navdušenju množice še nekoliko olja na ogenj. Vsi ti shodi so bili zelo dobro obiskani in niso malo doprinesli k politični in narodni samozvesti koroških Slovencev. Samo en sam shod se je poneprežil, in sicer na pomembnem ozenju severno od Celovca, kjer smo priredili volivni shod povodom deželnozbornskih volitev. Dopoldne sva imela v št. Jakovu pri Celovcu, kjer je prebivalstvo že slovensko, dasei narodno nezavedno, shod, ki je zelo lepo uspel. Popoldne pa v Annabichlu, kamor so se pripeljali vsi nemški razgrabiči pod vod-

Euwe — svetovni prvak

Amsterdam, 16. decembra. AA. Včeraj je bila tu odigrana poslednja od 30 šahovskih partij za svetovno prvenstvo, za katero sta teknovala doseđani prvak dr. Aljehin in nizozemski šahovski mojster Euwe. Po 40 potezi je Aljehin svojemu partnerju predlagal, da se partija proglasi remis. Euwe je s tem izvojeval svetovno prvenstvo v šahu. Premagal je nasprotnika v 9 partijah. Sam je izgubil osem partij. Ostalih 13 pa je bilo remiziranih.

Drobne vesti

Rim, 16. decembra. AA. Agencija Stefani poroča iz Moskve: V vrlicih našte v okolici Vaznesenskoga je izbruhnil strahovit požar. Gasilci se krčevito prizadevajo, da ga uduše.

Rim, 16. dec. AA. Agencija Stefani poroča iz Moskve, da je v Kursku umrla, stara 114 let, neka ga. Mezenцова, ki je veljala za najstarejšo žensko v Rusiji.

Rim, 16. decembra. AA. Zaradi živahnih protestov v nemških listih lašistični dekret o prepovedi božičnih drevesc v Italiji ne bo veljal za južno Tirolsko, ki je bila svojčas sestavni del avstrijskega ozemlja.

London, 16. dec. AA. Reuter poroča iz Hongkonga: Danes je bil tu izvršen atentat na glavnega urednika največjega tukajšnjega kitajskega lista. Atentator je pobeignil. Novinar Lei Hunei je hudo ranjen. Policija atentatorja še ni prišla. Pobudo tega atentata niso znane.

London, 16. decembra. AA. Med poskušnjami z aparati za televizijo so dognali, da televizija ne prenaša las črne barve. Zato bodo morali igralci in igralki, ki bodo sodelovali pri prizorih za prenos s televizijo, spremeniti barvo svojih las.

New York, 16. decembra. AA. Agencija Stefani poroča: Bivši svetovni prvak v boksu Dempsey je izjavil, da je pripravljen podpirati vsakega mladega boksača belega plemena, ki bi hotel točič sedanjega prvaka vseh kategorij črnca Louisa.

stvom urednika »Freie Stimmen« Laeknerja. Komaj je Grafenauer izgovoril par stavkov, je že nastalo huronsko kričanje. Z vinskih obrazov sem bral, da imajo zelo namene. Izmužil sem se z zborovališča in naročil volivcu, da takoj napreže. Ko sem se vrnil na zborovališče, so že nekateri grozeče dvigali vrčke. V splošnem neredu sem potegnul Franceca za rokav. Imela sva še toliko časa, da sva skočila na sngi, in že so se vsule na naju kepe snega in leda in kamenja. Zadnji čas je bil, da sva je popihala.

Naša politična stvar na Koroškem je vidno in hitro napredovala. Vsako leto smo postajali močnejši in odločnejši. Postali smo nevarni. Začela se je huda gonja proti dr. Brejcu, ki so ga Nemci smatrali, in to po pravici, za izredno spretnega in zato Nemcem nevarnega političnega voditelja koroških Slovencev. Odkar je prišel on na Koroško, je postalo politično življenje zelo živahno, in slovenska politika je po njem dobila natančno določeno smer in vse politično delovanje je začelo teči po sistematično urejenih poteh. Vse vidno sovrvaštvo se je zloilo na njega in slovensko duhovščino. Grafenauerja samega so pustili tedaj bolj na miru, to pa iz politično-taktičnih razlogov, ker bi si bili z napadi nanj več škodovali kakor pa bi imeli od tega koristi. Za časa vojne so pa pokazali rožičke tudi proti Grafenauerju. Za Nemece je prišel »čas obračuna«. Zaprli so več duhovnikov, proti katerim ni bilo težko najti krivih prič, slovenske voditelje so pa strogo nadzorovali in prežali, kdaj bi jih mogli zgrabiti. Pa take priliko niso dobili. Zato so izmišljali razne »enunciacije«. Tako je »Grazer Tagblatt« objavil dopis iz Celovca, v katerem je dolžil dr. Brejca in podpisane, da sta bila neposredno udeležena pri umoru nadvojvode Franca Ferdinanda v Sarajevu. To obrekovanje je bila očitna neumnost in ni imelo namena spraviti oba obdožena pod ključ zaradi izmišljene zveze z umorom v Sarajevu, ampak je imela samo namen opozoriti vojaštvo, da sta v Celovcu dva »nevarna elementa«, ki jih je treba odstraniti. Ta nakana se je ponosrečila, toda »Grazer Tagblatt« je bil obsojen samo na smešno malenkostno denarno globo. Dr. Brejca so na kraju vtaknili v vojaško suknjo, iz katere se je srečno rešil in odslej iskal zavetja na svojem posestvu pri Brežah. Grafenauerju so natvezli neke veleizdajalske izjave in ga obsojili. To je bil začetek trnjevega pota, ki ga je hodil odslej poslanec Grafenauer. Kako so sodili posl. Grafenauerja, o tem bi mogla kaj več povedati njegov zagovornik g. dr. Pegan in neki višji slovenski sodnik pri prizivnem sodišču v Gradcu, ki je bil član senata. Grafenauer je moral v ječo v Wöllersdorf pri Dunaju, kjer ne bi bil dolgo izdržal, da ni po nekem posredovanju dobival nekaj hrane iz Celovca. Ko se je po odločnem nastopu slovenske delegacije na Dunaju vrnil na Koroško, ni bil več stari Grafenauer, poln humorja in jeklene volje. Bil je ves strt, morda ne toliko zaradi prestanega trpljenja v zaporih, kakor zaradi izgube edinega svojega sina. Bil je prepričan, da so sina postavili na bojišče na mrtvo stražo, s katere se nihče ni več vrnil, zato, ker je bil Grafenauerjev sin. Morda je bilo to tudi res. To je Grafenauerja tako peklo, da mu je vzelo vso njegovo močno voljo; s povešeno glavo in motnim pogledom je hodil okrog, da smo se prijatelji bali, da bi se mu utegnil um umračiti. Političnega življenja se ni več udeleževal, dokler ni nastopil prekrat. Njegova močna volja se mu je začela vračati; čas je dober zdravnik. Leta 1919 ga srečamo v ljudskem predstavništvu v Belgradu, kjer je začel razvijati svoje delovanje s prejšnjo ljubeznijo in močno voljo. Ko pa je prišlo do volitev v ustavotvorno skupščino, je ostal brez mandata. To ga je ponovno potrl, zlasti še zaradi tega, ker ni mogel najti nobenega zanj primernege torišča za delo in zaslužek. Otmovina se Grafenauerju ni izkazala hvaležna, kakor bi bila njena sveta dolžnost. To ga je tudi nekoliko odtujilo stari prijateljem, ker je mislil, da zanj nečesto ničesar storiti. Toda v tem je bil v zmoti. Stari prijatelji smo mu ostali zvesti do groba zvesti, četudi je morda on sam o tem davnim. Umaknil se je na svoj skromni dom na Brdo pri Smohorju, ko so se politične strasti na Koroškem nekoliko polegle.

Mož, ki je za Andrejem Einspielerjem bil največji in najzaslužnejši slovenski koroški politik, je legel v grob, od slovenskega naroda skoraj pozabljen. Toda njegova dela ne bodo pozabljena. Z njim ne pojdejo v grob blesteči listi, ki jih je on napisal s svojim delom v zgodovino slovenskega vstajenja na Koroškem, ki ga je mogla potlačiti samo svetovna vojna. Pozabili ga po ne bomo tudi mi, njegovi stari in zvesti prijatelji, ki smo njegovo trpljenje nosili v svojih sreih in mu danes iz daljevala pomagamo na grob vence nevarne ljubljanske ljubezni in gorkih želj, da bi ga večna Pravičnost in večna Dobrota obilno potlačila za ves njegov trud in delo, ki ga je posvetil svojnemu narodu. Franc Suodej.

Hribovsko pokopališče — zadnji dom velikega borca

Ljubljana, dne 16. decembra.

Kakor je poročal že večerajšnji »Ponedeljski Slovenec«, se je vršil v nedeljo popoldne na Brdu pri Smohorju pogreb Franceta Grafenauerja, enega izmed največjih borcev za narodnostne pravice kor. Slovencev. Udeležba s strani Korošcev, bivajočih tako v Avstriji kakor v Jugoslaviji, je bila kljub pokojnikovi osebnosti naravnost presenetljiva; bila pa bi gotovo še številnejša; zlasti iz Podjunske doline, ako bi bili ljudje o pogrebu pravčasno obveščeni.

Pogreba so se po svojih odposlancih in zastopnikih udeležili tudi številni koroški klubi iz Jugoslavije. Osrednji odbor iz Ljubljane sta zastopala g. dr. Julij Fellacher in ga. Marica Spicar, prevajalski pododbor je zastopal g. dr. Blaž Reichmann, jeseniški pododbor g. dr. Janežič, mariborskega g. Hochmüller in celjskega g. ing. Čuček. V sprevidu je bilo opaziti tudi jugoslov. konzula v Celovcu g. Koserja; skoraj polnoštevilno pa so bili zastopani voditelji koroškega prosvetnega in kul-

turnega gibanja, med njimi msgr. Podgore, ki je imel ob grobu krasen nagovor, dalje urednik »Koroškega Slovenca« Vinko Zwitter, dr. Tišler, Mihael Grafenauer, Vošpernik, Falej, Eicholzer in drugi. Poleg domačega župnika g. Ebnerja, čigar govor je objavil že »Poned. Slovenec«, je govoril tudi predsednik Osrednjega odbora Kor. kluba v Ljubljani g. dr. Julij Fellacher, ki se je poslovlil od pokojnika v imenu koroških Slovencev iz Jugoslavije. Poetično zasnovan je bil govor msgr. Podgorca, ki je svoje besede zaključil: »Kakor je on šel pred večnega Sodnika, tako bodo nekoč šli tudi tisti, ki so mu povzročili krivice.«

Po pogrebu je bila sprožena misel, naj se postavi pokojnemu Grafenauerju na narodnostni meji na Brdu spomenik.

Pri tej priliki popravljamo tudi vest večerajšnjega »Pon. Slovenca«, ki je poročal, da je domači župnik govoril tudi v nemškem jeziku. Ta vest je prišla v list pomotoma pri telefonskem prenosu iz Beljaka.

Obč. volitve, ki niso samo volitve

Zaradi posebnih okoliščin, ki so spremljale ježenske občinske volitve, so te volitve preskočile ozek krog občine in dobile nek splošen pomen. Naši ljudje jih sicer niso hoteli voditi v takem obsegu, toda z nasprotno strani so toliko poudarjali njihov splošni pomen, da so morali tudi »naši« *boj sprejeti in ga z živavo potrpežljivostjo voditi do — zmage!*

Od začetka sta si stali nasproti dve listi. Prvo je postavila JRZ z nosilcem g. Severjem, drugo pa neka »skupna fronta slovenskega delovnega ljudstva« *z nosilcem g. Dovčem. Kmalu pa se je pokazalo, da je za to zunanjo obliko še nekaj več, da gre tu za dva nazora, našega, ki zagovarja v kulturi krščanstvo, v politiki pa svobodo, in nekega drugega, — ne našega, ki zagovarja v kulturi in politiki — marksizem. Pod temi vidiki je potekala tudi volivna borba. Izprva se je kandidatom liste g. Severja Fr. očitalo, da so še premladi, da se ne razumejo na tako veliko reč kakor je občina, potem pa, da so nepošteni ljudje, »ki bi radi žrli iz občinske goliše«, kakor pravi letak neznanega tiskarja in neznanega pisca slednjič, da so zastopniki fašistične miselnosti. Vse sile, ki so se pod vplivom prevratnih idej izneverile miselnosti slovenskega naroda, so se zgrnile nad to ubogo Ježico, da bi pokazale, kako so se močne in kako globoko je najnovejša »ljudska fronta« *že prodrla v to vas, ki je pravzaprav že predmestje Ljubljane. Nekaj neznani ljudje so imeli te dni veliko posla po Ježici, ki se na njene občinske zadeve prav nič ne razumejo, pa so vendar agitirali in dajali navodila vse čez, samo da bi zmagala »skupna fronta«. Izšlo je šest vrst letakov pisane in tudi nebedne vsebine, nekateri so bili tiskani na isti pisalni in razmnoženi na isti razmnoževalni stroji, kakor marksistični letaki, ki včasih dežejejo po naši univerzi; neki ljubljanski pisatelj, zelo vpoštevani marksistični buditelj, je večkrat zašel na Ježico »po opravičih«, pred razpisom obč. volitev jih ni imel; noč je vse vasi preplaval z letaki; »Ljudska pravica« *je izšla samo radi volitev v tej majhni predmestni občini v posebni izdaji, v 500 izvodih so jo zastopni razdelili po vaseh — sicer se pa »Ljudska pravica« *vzdržuje »samo z naročninami«*; vse sile, ki so se na zunaj združile na listi g. Dovča, so bile na delu, »da zmaga enotna slovenska ljudska fronta in s tem potakne slovenskemu narodu, kako se ima opredeliti pri vseh bodočih borbah in kaj mu je storiti, ako hoče priti do svojih naravnih pravic in do svoje politične svobode...« *»Brez katerekoli organizacije, brez katerekoli večjega upravnega odbora se je iz skupnosti vasi te občine izluščilo močno gibanje, za katerim ne stoji nihče drugi kakor vsa delovna masa teh vasi... V takem primeru se ne moremo vmešavati v skladnost ali neskladnost posameznih osebnosti na volivni listi, nego moramo s polnim zadovoljstvom sprejeti voljo delovnega ljudstva te občine in brez oklevanja podpreti akcijo te enotne slovenske ljudske »fronte« *— je skušala »Ljudska pravica« *opravičiti kričečo pisanost te skupine, v kateri so se potegovali za prvenstvo v občini ljudje, ki so bili tekom svojega kratkega življenja že Orli, Sokoli, člani JNS, socialisti, danes pa so »svojaki na skupni fronti«*, češ, »spokornikov javnost nikdar ne izobčuje iz svoje srede, ... glavno je, da so danes spoznali, kam spadajo, da so se opredelili na pravo mesto.« *Volivna agitacija pa je pokazala, da tudi ta skupina ne dela »brez katerekoli organizacije«. Ježenci pa so spoznali, da preveč takih »spokornikov« *v občinskem odboru ni dobro za občino in so se po tem tudi ravnali.***********

Ko so videli, da nekateri pripisujejo tem volitvam »še posebno važnost in sicer v pogledu splošne politične orijentiranosti slovenskega naroda« *(»Ljud. prav.«), so šli z vsemi močmi na delo. Razvili so z vso resnostjo organizirano agitacijo, v kolikor je bila zaradi nezavednosti oziroma zaradi nepoučenosti nekaterih potrebna. Videli so, da zmaga sicer ne bo zmagala krščanstva za vso Slovenijo, da bi pa poraz nekateri takoj proglasili za zmago marksistične »skupne fronte« *proti fašizmu, ker so jim bile te volitve zelo velikega pomena v pogledu zaznave ideologije ljudske mase« *(»Ljud. prav.«), zato so sklenili, da ne smejo biti poraženi. Agitacija pa je pokazala, da si tu — čeprav na majhnem ozemlju — stojita nasproti dve kulturi: na »oni« *strani surovost, neka meglenost, nočno raznašanje letakov, demagoško objubljanje o regulaciji Save, o vzdrževanju državne ceste, obrekovanje na debelo, skratka agitacija, ki ji je samo za uspeh in se v ta namen sme poslužiti vsakega sredstva. »Naše« *pa so računali na skupnost, ki ji je slovenski narod že stoletja zvest. Ves narod je ostal v mejah dostojnosti; priredili so dva shoda, enega na Ježici, izdali en letak kot osebno vabilo za vsakega posameznega volilca, vse drugo je opravila agitacija od moža do moža. Ženske sicer še niso volile, prepričani smo pa, da so tega vredne, da bi izid še bolj potrdile, da pa tega tudi ne smatrajo za največje nesrečo svojega življenja.*****

Volivna udeležba je bila tako velika, kakor še nikdar doslej, 71% odstotna; od števila volivnih upravičencev pa moramo odšteti 18% volivnih upravičencev, ki ne bivajo več v občini. Tako

dobimo, da je bila volivna udeležba 87% odstotna. Lista g. Severja dobi 23 odbornikov, »skupna fronta« *pa 1, da bo lahko vedno »skupna«.*

Tako so Ježenci pokazali, da so tudi oni slovensko, kmetijsko, delavsko in delavno ljudstvo!! Po zakonu, ki nam je še danes nizek in ki ga je z nevoljo izpolnjujemo, so bile volitve javne, toda kljub temu svobodne. Nihče ni more reči, da je oddal svoj glas pod kakim pritiskom ali da se mu je bati kakih posledic, nihče ni dobil potrdila, da bi se z njim izkazal pred »morda najinič« *čitneljci, da je glasoval za kakega predpisanega kandidata, tudi mrtvi niso volili, zastopnikom »nasprotnice« *liste (ako je še pred izidom mogoče govoriti o pristaših in nasprotnikih) ni bilo treba šteti oddanih glasov na jagode rožnega venca ali s fiziolo, ki bi ga spuščali iz enega žepa v drugi. Steer nismo glasilo JRZ, da bi jo morali vse vprek hvaliti, priznati pa moramo, da so bile tudi javne volitve vse družnane v dobi JNS ali Ježiča, kakor pa v dobi JRZ.**

Zmago so Ježenci proslavili na način, ki je tradicije katoliške prosvete vreden. — Može in fantje iz Male vasi, Črnuč, Savelj, Tomačovega, Nadeorice, Kleč, Jarš, Broda, Gmajne, Stožice, Ježe in Ježice so se zbrali in vzdignili pesem vseh slovenskih fantov, ki ne bo nikdar pozabljena. To je bilo vse — pa je bilo lepo! Bogve, ali bi bila Ježica tisti večer tako dostojanstveno mirna, ako bi zmagali tisti, ki so se proglasili za »skupno fronto vsega delavnega ljudstva«.

Tako je prva slovenska občina protestirala proti vsem krivicam, ki so se v imenu »ljudske volje« *godile nad občinami. Bog daj, da bi tudi druge občine kaj kmalu tako protestirale!*

Razpuščen občinski odbor

Leskovec pri Krškem, 16. dec.

Pretekli teden je po Leskovcu kar završalo. Prišla je iz Ljubljane že težko pričakovana vest, da je ves občinski odbor s predsednikom vred odstopil. Saj ej bil to odbor, ki je prišel na površje po zloglasnih volitvah l. 1933 s pomočjo bajonetov in preganjanja drugače mislečih. Kako se je postopalo s sestaviteljem opozicijske liste, ne bomo pozabili. Čeprav je zbiral zahtevane podpise strogo po določilih tozadevnega zakona, vendar ga je bilo treba denuncirati in obsojiti na osem dni zapora in 500 Din globe. Toda pravica končno le zmaga. Za predsednikačasne uprave je imenovan posestnik Stare Franc iz Leskovca, ugleden in priljubljen mož, ki se bivšim režimovcem na noben način ni uklonil. Njemu so še prideli: Menič France, Kapler Ivan, Paček Janez, Arh Franc in Bizjak Alojzij. Vsa ta imena nam jamčijo, da je sedaj občinsko gospodarstvo v najboljših rokah.

Planinski dom

na »Uskovnici«

od 21. decembra dalje stalno odprt in oskrbovan. Snežne razmere idealne.

Uspeh domače livarske obrti

Ljubljana, 16. decembra.

Kljub težkim gospodarskim razmeram, ali pa morda prav zaradi njih opazamo povsod, kako skuša naše obrtništvo doseči čim večjo popolnost tudi pri kakovosti izdelkov. Tako je tudi livarna

Ogrine na Jernejevi cesti v Šiški pri razmeroma neprevetlem obratu prav okusno izdelala lep bronast relief, kakršnega naša domača livarska obrt še ni izvršila. Relief je bil izdelan po modelu kiparja Kolena in odliček je bil z vsemi pripravljalnimi deli gotov v 14 dneh. Relief predstavlja sv. Jurija na konju, kako zmagovito jezdi čez zmaja in ga pri tem nabada na sulico. Vse odliček je težak 112 kg in smo doslej slične izdelke naročali v Zagrebu. Delo je bilo zlasti radi tega težavno, ker je velika površina reliefa zahtevala popolnoma plastično izdelavo mnogih potankosti, tako, da je bilo sestavljanje kalupa izredno težko. Relief so te dni odposlali na Sušak, kjer ga bodo montirali nad vhod v lekarno. Tako kiparju, kakor livarjem, ki so s tem delom dokazali svojo spretnost in znanje, želimo, da bi prav tako lepo nadaljevali in s tem pomagali dvigati sloves slovenskega obrtnika.

Proslava Brezmadežne v Ptuj

Na zelo slovesen način je proslavila praznik Brezmadežne tudi ptujška mladina, včlanjena v društvi pri oo. minoritih. Z devetdnevnicco se je pripravljala naša mladež na svoj praznik s pridigami g. patra Marjana, sv. mašami in sv. obhajili. Devetdnevnicca je bila izredno dobro obiskana, kar dokazuje, kako je naša mladina udana Brezmadežni. — Na praznik jutraj je bil sprejem otrok v Marijin vrtec. Popoldan pa je bilo na slovesen način na novo sprejetih 30 deklet v Dekliško Marijino družbo.

Da se pokaže naši verni mladini tudi na odru v slikah pomen tega velikega praznika, je priredila dekliška Marijina družba proslavo Brezmadežne v nedeljo 15. t. m. v mestnem gledališču v Ptuj. Uvodoma je mladinski zbor pod spretnim vodstvom organista in pevovodje g. Petka ubrano odpel pesmico Tomčevo — Zvonovi in Foersterjevo — Ah, ni li zemljica krasna. Sledila je deklamacija o Brezmadežni. Prav lep in globoko zasnovan slavnostni govor pa je imela gđc. Lojzka Horvatič, narkar je zapel zopet mladinski zbor venček narodnih pesmi. Po odmoru nam je prikazala naša agilna katoliška mladina božično igro »Vrata« *v petih dejanjih. Kljub temu, da je igra zelo težka in kom-*

Občni zbor Akcije za izpopolnitev univerze preložen

Kakor je »Slovenec« *že poročal, se je vršil v soboto, dne 14. t. m. na univerzi ob ogromni udeležbi akademikov občni zbor Akcije za izpopolnitev univerze. Po poročilu odbora, iz katerega je bil razviden pregled dela za zgraditev univerzitetne knjižnice in prehod k ostalim akcijam za izpopolnitev slovenske univerze, se je razvila živahna debata. Debata se je osredotočila okoli potovanja delegacije AZ v Belgrad, ki je šla intervenirat za kredite in za reformo šolnin in vpisnih taks, ter oholi organizacije »Slovenskega tedna«. Debata, ki so jo načeli in hoteli demagoško izrabiti proti kat. akademikom marksisti, je končala s popolnim porazom marksistične skupine.*

Letošnji občni zbor Akcije je bil posebno značilen. Zadržna »Straža v viharju« *je objavila presenetljiv dokument, ki je razkril najnovejši strateški načrt kominterne za Jugoslavijo. Iz tega načrta je razvidno, da so prejeli akademiki komunisti od kominterne nalog, izrabljati vse akademske akcije v komunistične svrhe. Akcijo za univ. knjižnico pa stavljajo za primer, kako je treba splošne kulturne interese speljati preko »antifašistične fronte s sredstvi krilati o »strokovnosti« *v komunistične vode. To razkritje je na sobotnem občnem zboru mogočno odjeknilo. Prvi izraz tega razpoloženja je bil predlog tov. Verbičevega, naj se pravila Akcije spremenijo tako, da se bodo volitve vršile ločeno od občnega zbora na poseben dan od 8 jutraj do 6 popoldne v posebnem volivnem lokalu na univerzi in sicer tajno po čistem proporciju. Iz marksistične strani je bil predlagan dopolnilni predlog, da v primeru ako se sestavi »strokovna« *lista najmanj štirih fakultet (zavarovanje za primer, da bi teologi ne šli na lim stro-***

Kašelj in hripavost

ublažijo Mr. Bahovčevi »Smreka« *bonboni, sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo.*

»Smreka« *bonboni*

v lekarnah in drogerijah zavitek Din 4— in 6—

Apoteka Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

plicirana, so bile vse točke z majhnimi izjemami izborno izvedene. Zaradi tega tudi občinstvo, ki je napolnilo gledališče do zadnjega kotička, ni stediilo z burnim odobravanjem vrlim igralcem in mladinskemu zboru. V splošnem je prireditelj uspeval v vsakem oziru prav dobro. Ker veliko ljudi ni dobilo več prostora, nameravajo igro »Vrata« *v kratkem ponoviti.*

knjovnosti in ta dobi večino, proporcijni sistem ne velja. Z nad dvetretjinsko večino je bil sprejet predlog tov. Verbičevega, marksistični dopolnilni predlog pa z enako večino odklonjen. Marksistični »strokovni« *trik je doživel svoj prvi polom. Še odločneje pa je prišlo do izraza ogorčenje slovenske akademske mladine, ko so zastopniki Društva sluš. teol. fakult. in Akad. zveze na občnem zboru ugotovili, da je »strokovna« *lista z nosilcem Batestinom neveljavna, ker nosilec te liste ni vpisan na univerzi in ker sta radi tega z liste odstopila tov. Golob in Dolinar. Ker je bila to edina lista za ta občni zbor, se volitve niso mogle vršiti in je bil zopet z nadvetretjinsko večino sprejet predlog tov. Erjavca, da se radi tega občni zbor prekine in nadaljuje konec januarja; volitve pa se odlože na dan po nadaljevanju občnega zbora. Z enako večino je bil sprejet predlog, da se odložene volitve za letošnjo poslovno dobo izvrše že po izglasovanem Verbičevem predlogu. Ker dosedanja predsednik iz nerazumljivih razlogov ni spoštoval volje ogromne večine in ni hotel občnega zbora zaključiti, je na odločno zahtevo večine storil to podpredsednik Akcije tov. Fajsi Rudolf, kar je sprožilo val navdušenja, ki se je le polagoma poleglo in se prešlo v miren in dostojanstven spoved katoliške akademske mladine po ljubljanskih ulicah.**

Občni zbor Akcije za izpopolnitev univerze, ki je izrazil resnično voljo akademske mladine, je bil važen korak naprej v nadenoletnih sistematičnih prizadevanjih katoliških akademikov, da se megleno razmere, ki so nastale v akad. življenju po razpustu Sveta slušateljev in ki so omogočale marksizmu uveljavljanje svojih tajnih načrtov, razčistijo

Abesinski častnik v Mariboru

Abesinski podporočnik je ušel iz ujetništva in prispej v Maribor

Večeraj se je pripeljal z vlakom iz Avstrije sumljiv mlajši tujec, še precej čedno oblečen, katerega pa je zunanost izdajala, da je pripadnik tujega orijentalnega plemena. Črna polt in kodrasti črni lasje so pričali, da je doma kje iz vroče ekvatorijske dežele. Zaradi zunanosti bi ga bili še pustili naprej, pozornost obmejnih varnostnih organov pa se je zbudila vsled tega, ker možakar ni imel potniških dokumentov. Zadržali so ga in ga začeli izpraševati sem in tja v nemščini in francoščini, ki jo dobro obvlada. Skrajna se je malo zmikal, nato pa je prišel z barvo na dan. Izjavil je, da je abesinski častnik, ki je ušel iz italijanskega ujetništva. Zove se Zulmah Šluno, je 35 let star ter je bil po pokliem trgovec. Pravi, da je žid, vendar pa se ni mogel izogniti mobilizaciji ter je moral na fronto. V abesinski vojski je dobil čin, ki odgovarja našemu podporočniku, ter so ga poslali v ar-

mado rasa Sejuma v prvo vojno četo pri Adui, kjer je doživel ognjeni krst. Bitka se je tam za vse Abesince iztekla slabo, najbolj pa za našega podporočnika, kateri je bil ranjen in ujet. Italijani so ga najprej odpeljali v Eritrejo, tam so ga naložili na trgovsko ladjo ter ga prepeljali v Evropo. V Trstu je prišel v bolnišnico, kjer so mu zdravili rano, in ko je ozdravel, se mu je zatežilo v ujetništvu po svobodi ter je ušel iz bolnišnice. Beg se mu je posrečil. Prekoval je italijansko mejo na Tirolskem, odtam je popihal v Avstrijo ter se je nato odpeljal do Maribora. Na obmejni policiji so ekvatorijskega gosta včeraj oddali v policijske zapore, kjer je prenočil, danes dopoldne so ga pa izročili takoj vojaškemu poveljstvu mesta Maribora, ki bo sklepal o nadaljnjih usodi zanimivega gosta. Jasno je, da je mladi abesinski podporočnik bil za Maribor prava senzacija.

Smrt otroka pod drevesom

Hotel je videti, kako bo padlo drevo, pa ga je ubilo

Maribor, 16. decembra.

V Ploderšnici v mariborski okolici se je zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 8-letnega otroka. Viničar Jakob Saletinger je podiral veliko, okrog 50 metrov visoko drevo, ki je stalo pred hišo. Pri delu mu je pomagal delavec Karl Kraner. Viničarjevi otroci so se zbrali pred hišo ter opazovali podiranje velikanu, vsi radovedni, kako se bo drevo prevrnilo in kam bo padlo. Oče je v strahu, da se ne bi drevo podrla po otrocih, nagnal mladino nazaj v hišo ter vsem strogo zabijil, da ne smejo iz nje. Vsi so ga ubogali, le slatni Tonček je šel skrivaj iz hiše pri zadnjih vratih

ter se splazil nato po 2 metra globokem koluvozu, ki vodi proti St. Petru, v bližino mesta, kjer so drevo podirali in se tam skril v opazovališče. Ne sluteč, da gre v smrt, z mogočnim truščem in hreščanjem se je drevo podrla in zagrmelo na zemljo. V tem trušču je zamrl smrtni krik malega Tončka, tako da ni nihče vedel, da se je zgodila nesreča. Oče je mislil, da je Tonček pri drugih otrocih v hiši ko pa je šel Kraner obsekavat vrh drevesa, je našel pod vejami fantika nezavestnega in vsega krvavega. Prenesli so ga v hišo, pa je že po preteku pol ure umrl. Veje drevesa so ga oplazile po glavi ter mu zdrobile lobanjo.

Prodajalci smrek, ne nasedajte prekupčevalcem!

Ljubljana, 16. decembra.

K mestnemu tržnemu nadzorstvu se je danes zatekel kmet in mu potožil svoje gorje: ko je pripeljal v mesto voz božičnih smrečic, je prišel k njemu neki prekupčevalec in ga pregovoril, da mu je prodal sto smrek po 1 dinar komad. Prekupčevalec je trdil, da kmetom letos ne bo dovoljeno prodajati smrek na trgu. Tako je ubogi kmet za ves svoj trud, ki ga je imel s sekanjem smrek in prevažanjem, dobil borih 100 dinarjev, medtem, ko bo prekupčevalec s smrekami zaslužil najmanj toliko.

Da se prepreči še drugi takšni primeri izkoriščanja že itak težko preizkušenegega kmeta, svarimo vse, ki te dni dovažajo smreke v Ljubljano, naj ne nasedajo raznim zgovornim prekupčevalcem in njihovim izmišljenim vestem. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos dovoljeno prodajanje smrek na trgu in sicer počeni s sredo, 18. t. m. Mestno tržno nadzorstvo bo predvsem ščitilo kmete, prekupčevalcem, ki hočejo iz stiske in zadrege kmetov kovati kapital, pa bo trdo stopilo na prste. Kogar izmed njih bodo zaslišali, da prodaja smreke po hišah, kar je prepovedano, bodo občutno kaznovali, zaplenili pa mu bodo tudi vse smreke.

Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani

Po izredno znižanih cenah nudimo interesentom naslednja dela priznanih avtorjev:

Dimmler: Erlösung. Gedanken über den Heilsplan Gottes nach dem Römerbrief, 195 str., vez. 15 Din. — Dimmler: Besehanung und Seele, 241 str., 15 Din. — Dimmler: Der brennende Dornbusch. Gedanken über den Weg zu Gott, 196 str., vez. 15 Din. — Dimmler: Wandel im Licht. Einzelzige mystischen Gnadenlebens, 215 str., vez. 15 Din. — Dimmler: Melchisedech. Gedanken über das Hohepriesteramt Christi nach dem Hebräerbrief, 176 str., vez. 15 Din. — Dimmler: Sabbatruhe. Gedanken über mystisches Gnadenleben, 284 str., vez. 15 Din. — Dimmler: Das wunderbare Licht. Darstellung der katholischen Glaubenslehre, I. del 268 str., II. del 284 str., III. del 289 str. Vsak zvezek velja vezan 15 Din. — Muckermann: Kind und Volk. Der biologische Wert der Treue zu den Lebensgesetzen beim Aufbau der Familie, I. del. Vererbung und Auslese, 223 str., I. del. Gestaltung der Lebenslage, 270 str., vez. po 20 Din. — Oer: Daheim. Gedanken über die christliche Familie, 206 str., vez. 10 Din. — Oer: Erlebtes und Erwogenes, I. del. 236 str., II. del 248 str., vez. po 10 Din.

Francoski Gibraltar

Več ko polovica francoskih meja leži ob morju. Francoska obala je dolga 3000 km, njene meje na suhem pa so dolge le 2500 km. Niti ena četrtina obrežja pa ne odpade na Sredozemsko morje, vse drugo obrežje je ob Atlantskem oceanu in ob Severnem morju. Toda k Franciji spada danes tudi velik del severne Afrike, Maroko, Alžir, Tunis, ki se vedno trdnije spajajo s Francijo. Če upoštevamo tudi to obrežje, ima Francija večjo polovico obrežja v Sredozemskem morju. Zato razumemo, zakaj je večji del francoske mornarice nastanjen v tem morju.

Velika francoska pomorska oporišča v Sredozemskem morju leže v sredini. Najvažnejša francoska bojna luka je Toulon. Za njim je važna bojna luka tudi Bizerta v afriškem Tunisu. Ta obvlada morski prehod med Sicilijo in

mi zahodnimi vetrovi, zlasti pa omogočajo, da se na teh višinah namesto obrežne in zračne obrambne baterije. V tem oziru je luka Mers-el-Kebir prav podobna Toulonu. Na severni strani luke bodo zgradili še 1850 m dolg pomol, ki bo od severne strani zavaroval luko. Nadalje bodo utrdili obrežje, zgradili ladjedelnice, skladišča ter še nova podzemna skrivališča za tanke. Končno nameravajo zgraditi še podzemeljski predor, ki bo luko vezal z Oranom. Francoski časopisi poročajo, da je maršal Lyautey 1. 1935., ko je obiskal luko Mers-el-Kebir, dejal, da si mora Francija tukaj zgraditi svoj drugi Toulon. Če premislimo zemljepisne razmere Sredozemskega morja, vidimo, da Francozi tukaj res grade novi francoski Gibraltar.

Črncec Joe Louis, ki je v boksu premagal svetovnega mojstra španskega rojaka Paolina Uezuduna

Paolino Uezudun, znani boksar, katerega je porazil ameriški črncec Joe Louis

Poljski stratosferni zrakoplov

Znani stratosferski letalec, belgijski učenjak prof. Piccard, hoče potolči vse dosedanje rekorde in se dvigniti tako visoko, kakor se še nihče ni dvignil. Pri tem bo igral veliko vlogo zrakoplov in pa tudi material, iz katerega bo zrakoplov narejen. Po dolgotrajnih študijah je prof. Piccard sklenil, da mu samo zrakoplov poljske konstrukcije nudi jamstvo, da bo uspešno uresničil svojo namero.

Sijajna kakovost in vztrajnost poljskih zrakoplovov, ki so na mednarodnih tekmah trikrat zaporedoma zmagali, so napolnili odličnega učenjaka, da je lansko leto sam prišel na Poljsko in si tu ogledal delavnice za te zrakoplove. Uspeh tega njegovega bivanja na Poljskem je bil ta, da je v vojaških delavnicah zrakoplovov v Legionowu blizu Varšave naročil posebno vrsto stratosferskega zrakoplova, s katerim bi mogel priti najmanj 30.000 m visoko.

počil zrakoplov. Zrakoplov bo meril 60 m v premeru. Koža bo tanka kakor pajčevina ter bo dvakrat lažja kakor pri navadnem zrakoplovu. Ker je za normalno porabo za 1 m te kože treba 135 gramov gumija, ga bodo tu uporabili samo 35 gramov. Pa to ni edina težava. Treba je narediti še mrežo, ki bo docela drugačna kakor so dosedanje, ki pa ne bo preveč obtežila gondole. Zaradi tega bo v sredo prevleke vstrel, na katerem bo obešena mreža za gondolo, tako da se ne bo zgodila zopet kaka nesreča, kakršna se je zgodila pri ameriških stratosferskih letalcih. Zlasti pa bo težavna konstrukcija zapiralk za plin na zgornjem delu prevleke, ker bo zapiralka od gondole 75 m oddaljena. Ko se bo zrakoplov skušal na zemljo, se bo morala gondola takoj odklopiti od prevleke, kakor hitro se bo gondola dotaknila zemlje. To je potrebno zaradi tega, ker bo prevleka zelo

Odvetnik Nogier v procesu Staviskij je dokazal, da je bil državni pravdnik Prince, kateri se je vrغل pod vlak, sam velik slepar

Afriko. Ta najvažnejša francoska pomorska oporišča v Sredozemskem morju pa so precej daleč od Gibraltarja torej 7-800 km oddaljena od izhoda v Atlantsko morje. Zato je francoska vlada že 16. julija l. 1934 s posebnim zakonom dosegla dovoljenje da napravi novo moderno pomorsko oporišče v severni Afriki. Dne 12. novembra letos pa je bilo sklenjeno, da se utrdi in zgradi bojna luka Mers-el-Kebir v Alžiru.

Mers-el-Kebir je arabsko ime in pomeni »Velika luka«. Tukaj so že Rimljani imeli svoje znamenito pristanišče, katero so imenovali »Portus Divinuse«. Ta luka leži 6 km severno-zahodno od Orana na zahodni obali Alžira. Od Gibraltarja je oddaljena 250 km. Morska ožina medeto luko in med španskim obrežjem pa je le 150 km široka. Zato lahko rečemo, da ta luka pomeni francoski Gibraltar v Sredozemskem morju, kadar bo seveda vsa dograjena in dodelana.

Pomisliiti je treba, kako važen je bil za Angleže Gibraltar še tedaj, ko so njihovi topovi neshi samo 15 km daleč in so z njimi lahko obstreljevali afriško obrežje. Danes pa so na razpolago orjaška bombna letala, ki isto delo opravijo v dobri uri. Moderno vojno pristanišče danes ni več le zavetišče za bojne brodovje, ampak tudi za bojno letalstvo. Iz tega pristanišča bodo francoske bojne ladje imele samo 150 km do izhoda v Atlantsko morje. Prav tako pa bodo Francozi v neposredni bližini Gibraltarja lahko imeli močno zračno brodovje, opremljeno z vsemi bojnimi sredstvi. Sicer pa je pomorsko oporišče dandanes še bolj važno za bojna letala, kakor pa za bojne ladje, ne glede na to, da so tudi bojne ladje dandanes pri sedanjih bojnih sredstvih bolj navezane na varstvo v oporiščih, kakor so bile še pred kratkim. V teh oporiščih mora biti nagromadeno silno bojnega materiala, bencina, olja, premo-ga, streliva itd. Najhitrejši rušilci, lahki patroljski čolni, zlasti pa letala ogrožajo pomorsko silo, katera je prisiljena da po dovršeni nalogi naglo izgine v varstvo utrjene luke, kjer je na razpolago dovolj obrambnih sredstev zoper grozeče napade iz zraka.

Francosko mornariško vodstvo je v Oranu in v luki Mers-el-Kebir ustvarilo že močna dela — do podzemskih tankov za olje, ki so varni pred bombami. Luka je naravnost idealna za pristajanje ladij. Zaliv obdajajo strme, do 500 metrov visoke gore, ki varujejo luko pred sitni-

Angleške svatovske družice, oblečene po starem običaju v narodno nošo, kakršna je bila nekdaj je ohranila še pri družicah

Ker so načrti za konstrukcijo tega zrakoplova že narejeni, vzorci materiala in vsi načrti že predloženi prof. Piccardu, ki jih je po točni analizi v nemških posebnih laboratorijih pregledal in odobril, je treba spregovoriti nekaj besedi o tem zrakoplovu.

Zunanja prevleka ima 112.000 kub. metrov prostornine, medtem ko je zmogoviti poljski zrakoplov »Polonia« imel le 2200 kub. metrov. Ker pa se vodi v višini zelo raztegne, bo profesor Piccard vzel s seboj vendarle samo 2000 kub. metrov vodika, da se mu ne bo raz-

občutljiva za veter in bi utegnila vleči gondolo po zemlji, kar bi jo lahko poškodovalo in bi se pri tem popotniki utegnili tudi ubiti. Zaradi tega so napravili posebno električno napravo, ki bo avtomatsko prerezala vezi in pustila gondolo na zemlji, kakor hitro se bo dotaknila zemlje.

Vse tu omenjene težave pa so že srečno premagane in pripravljajna dela že dokončana. Zato upamo, da bodo novi poljski stratosferski zrakoplov kmalu začeli graditi.

Slovanska vas poje v nemškem mestu

Vsako leto prirejajo lužiški Srbi svoje narodne koncerte. Letos so lužiški Srbi ta koncert priredili posebno slovesno, ker Nemci letos slave 500-letnico, odkar Lužica spada k nemški Saksonski. Danes nemško mesto Bautzen, ki je ob enem kulturno središče lužiških Srbov, ki spadajo deloma pod Prusijo, deloma pod Saksonsko, je pretekli teden slavilo veliko slavnost

lužiških narodnih noš, ki so prišle od vseh strani v mesto. Katoliške Lužičanke s svojimi črnimi pečami so se mešale s svojimi protestantskimi tovarišicami iz Zgornje Lužice, ki so nosile bele peče.

Letošnji koncert se je vršil pod geslom: »Slovanska vas poje«. In tako je tudi bilo. Slovanska vas je prišla v mesto, da je tu pred nem-

škim prebivalstvom pokazala neizmerno zaklade slovanske ljudske duše. Fantje in dekleta podeželja so pokazali, kako pojejo Slovani v svoji vasi. Ves večer so se vrstili veliki zbori, kjer je pelo na stotine lužiških Srbov in Srbinj, za njimi so peli pevski zbori posameznih vasi, otroški zbori, lepe lužiške samospeve in dvospeve. Povečini so peli slovanske narodne pesmi, ali pa skladbe lužiških skladateljev Pilka in Schneijerja. Zlasti pa je gledalec zanimal nastop goslarja, ki je igral na starem slovanskem godalu, na goslih s tremi strunami. Že samo to godalo in način igranja je bila za Nemce kulturna posebnost. Ta lužiški goslar je najbrže zadnji, ki zna še igrati na to staro godalo.

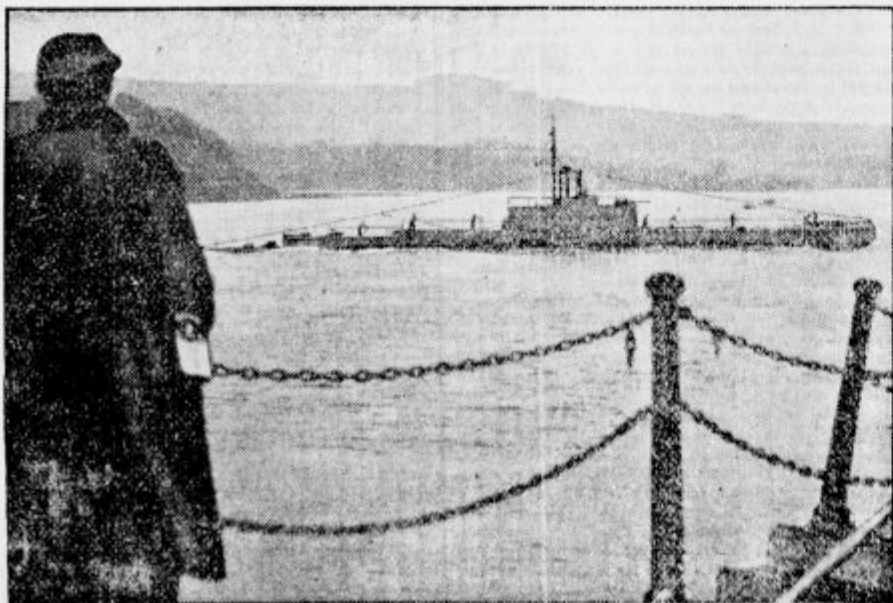
Ta koncert je priredila Zveza lužiških Srbov, ki se imenuje »Domovina«. Koncerta so se udeležili številni zastopniki nemške države in narodno-socialistične stranke. V imenu Nemcev, ki so se udeležili koncerta, se je zastopnik nemške narodno-socialistične stranke zahvalil lužiškim Srbov za to, ker tako skrbno negujejo svoje staro narodno blago.

Morski svetilniki in praktični Amerikanci. Iz Amerike poročajo sledečo zanimivost: Trgovinski minister v Washingtonu je odredil odprodajo 70 starih morskih svetilnikov. Ti svetilniki so varno zidani in močno utrjeni kameniti stolpi, postavljeni reflektorji, katerih svetloba je znamenje v temi in megli tavajočim ladjam. Tekom par dni je minister predal vse svetilnike, o katerih so menili, da sploh ne bodo našli kupca. Minister je bil zvit in je apeliral na romantiko ameriških milijonarjev, naj si nabavijo svetilnike kot svoja letovišča za domovanje bogatinov, ki bodo odsej nadomestili morske stražarje. Si lahko mislimo, da si bodo znali preganjati dolgčas s svojimi težkimi milijoni.

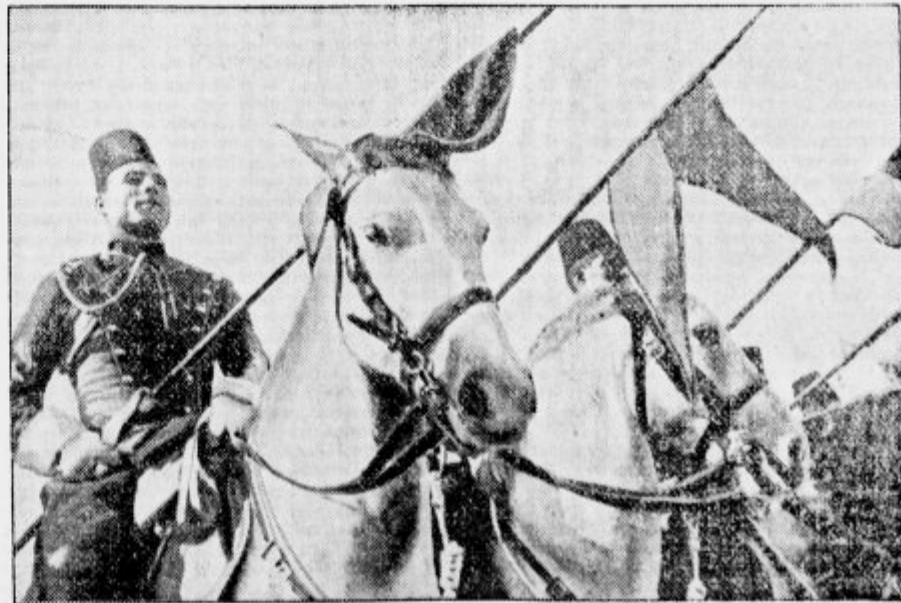

»Ali si opazil, kako srečna je Jelenka že ves večer?«
»Kajpada. Najbrže misli na dragoceni kožuh, ki ga ji je mož daroval za god.«
»A Jelen je videti nekam klavern.«
»Najbrž tudi ona misli na tisti kožuh.«

Mlad mož, ki ni bil vajen ženske družbe, je sedel pri obedu ob strani gospodične, katero bi moral zabavati. Pa je že skoro minil ves obed in si mladi mož še vedno ni mogel domisliti, kako bi začel z gospodično govoriti. Ko so prinesli nazadnje na mizo sir, je plaho spregovoril: »Ali vaš gospod brat tudi rad je sir?«
»Saj nimam nobenega brata.« je odgovorila gospodična, nakar je mladi mož jecilje spregovoril: »Ampak, če bi imeli brata, ali mislite, da bi rad jedel sir?«

Angleška podmornica »Oberon« dela vaje v potapljanju ob obali pri Devonshiru. Ker so govorili, da je ta podmornica pokvarjena, so poskusi sedaj pokazali, da dobro deluje

Konjeniška garda egiptskega kralja Fuada na pristnih arabskih konjih, je najlepša konjeniška četa na svetu

Mali oglasi

Službe iščejo

Zobotehnica
perfektna v keramiki, zlatu in kavčuku, želi prenesti mesto. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zanemljiva moč« št. 15581. a

Vajenci

Učenko
aprjemem takoj v trgovino z mešanim blagom. — Prednost iz žel. družine in dobre računanke. Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 15583. (v)

Ženitbe

Gospod
srednjih let, z gostilničarsko obrtjo, želi znanja z gospodično ali dvoje z nekaj gotovine. Prednost imajo z lastnim domom, primernim za gostilno. — Le resne ponudbe s sliko poslati upravi »Slov.« pod št. 15409. (z)

Stanovanja

ISČEJO:
Starejša gospa
išče sobo s kuhinjo v sredini mesta. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15410. (c)

Sobe

ODDAJO:
Oddam sobo
z eno ali dvema posteljami, z vso oskrbo, najraje dijakom — v bližini II. drž. gimnazije. Vprašati pri: Albin Smrkolj, Mišičeva 2. (s)

Kupimo

Krojaški stroj
že rabljen, pa še dobro ohranjen, kupimo. Naslovo ponudnikov z navedbo najnižje cene sprejema iz Ljubljane in bližnje okolice uprava »Slov.« pod šifro »Brezposeln obrtnik«. (k)

Vsalovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

2 stari dalmatiki
beli ali kake druge barve ali karkoli od cerkev, paramentov — hvaležno sprejemem za župno cerkev av. Družine v Mostah pri Ljubljani — J e a n k o Miha, duhovnik. (k)

ČITAJTE IN SIRITE
»SLOVENEČ«

Rabim
večjo količino prvovrstnega jesenovega lesa za smuči ali za late 100/32 mm, od 200—240 cm dolžine. Ponudbe in cene na: Selan Matija, kolar, Kleče 32, p. Jezica. (l)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana. Krekov trg 10

Hranilne knjižice

posojilnic, ki so članice »Zadružne zveze«, kupimo vsako vsoto takoj. —

Ponudbe na Bančno kom. zavod Maribor.

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najbolje potom moje pisarne Solidno poslovanje! Priložite znamko Rudolfa Zoré, Ljubljana. Gledališka ul. 12. Telefon 38-10

Glasba

Muzika

prodaja klavirje, harmonije, violine kitare, strune in vse glasbilske potrebšline. — Popravila in uglaševanja vsa glasbila strokovnaško in najceneje. Izposojevalnica klavirjev

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 4

Prodamo

Polenovka
saha in namočena, 1 kg 10 din, jedra 26, med 18, rozine 7 do 14, mleti mak, čokolada četrt kg 8 din, pomaranče in mandarine, zelo sladke po 1 din, babane, kokos oršeh z mlekom, kokos mleti četrt kg 6 din, fige, datelje, mana, grozdje, po najnižji ceni pri Kovačič, Miklošičeva cesta 32. (l)

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Šivalni stroj
pogreznjiv, z okroglim cilindrom, kateri tudi stika, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Sanke
moderne, nove, eno- ali dvovrstne — takoj prodam. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 15547. (l)

Kompletne smuči
iz pravega gorskega jesena, za odrasle, s palicami in vezavo od 130 dinarjev, za otroke od 90 dinarjev naprej — dobite pri izdelovalcu M. Faifar, Ljubljana, Trnovska ulica 25, tel. 3410. (l)

Lepe jasllice

trpežne, kompletne ali posamezne kipe, pastirke, ovčice, hlevčke, vodnjake, palme — nudi najceneje Konjedič, Sv. Petra cesta 17, Ljubljana

Primerna božična darila
R. Golc
Šelenburgova 3

Posestva

Posestvo
pol ure od postaje, z vsem gospodarskim poslopjem, travniki, gozdovi, živino in inventarjem, prodam zaradi družinskih razmer za 45.000 din za gotovino. — Josko Jurman Brege št. 8, Leskovec pri Krškem. (p)

Standard vrhunec serij!

GROSSGLOCKNER 4 CEVNI SUPER ZA NAJVEČE ZAHTEVE

ARLBERG 4 CEVNI REFLEX SUPER

RAX 2 CEVNI PRIJEMNIK

STANDARD RADIO

JUGOSLAVENSKO Standard Electric Company A. D. BEOGRAD

+

Bivši dolgoletni, za našo občino toliko zaslužni župan, gospod

Dr. Tomaž Romih

je umrl dne 15. decembra 1935 ob 8. uri. — Naš narod ga bo ohranil zaradi njegovih vsestranskih zaslug v trajnem spominu!

V Krškem, dne 15. decembra 1935.

MESTNA OBČINA KRŠKO.

+

Naznanjamo žalostno vest, da je gospod

Ignacij Supan

šolski upravitelj v p., bivši župan brežiški, imejitelj reda sv. Save 5. st. itd.

danes ob 7 zjutraj po daljšem trpljenju, previden s svetotajstvi, v 76. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v torek, 17. decembra ob 15 na mestno pokopališče v Brežicah. Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo ob 7 v farni cerkvi v Brežicah.

Brežice, dne 15. decembra 1935.

ZALUJOČI OSTALI.

SOIR DE PARIS

Odlično darilo, ki vedno in vsakoogar razveseli

BOURJOIS
PARIS

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deluje velike bodočnosti. T e d e n s k o 32 strani. Letno dve debeli velezanimivi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakazite. Z a d r u ž n i gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250

Sax Rohmer: 43

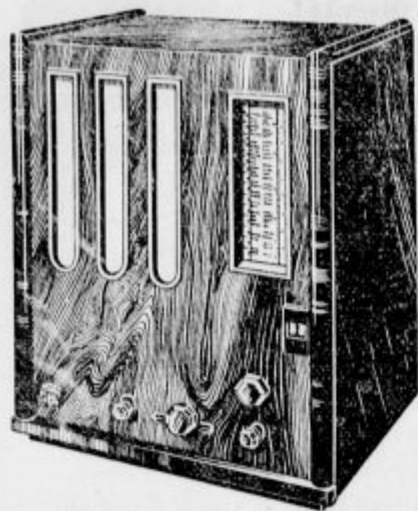
Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Zatopljen v misli sem ga pogledal. »Sir Frank je sloveč zdravnik,« sem počasi dejal; stoda vedeti moramo, ali je kaj sumnjivega. »Vedeti moramo,« je zarental Smith, »da, ako je dr. Fu-Manču odgovoren za Southerya smrt, nihče razen strokovnjaka ne bi mogel nič sumljivega vedeti. Fu-Manču ne pušča sledov.« »Ali pojdeš tja?« sem vprašal. Smith je skomignil z rameni. »Mislim, da ne,« je odvrnil. »Ali je kdo, ki je še višji ko Fu-Manču, spraval lorda Southerya ali pa je rumeni doktor opravil svoje delo tako temeljito, da ni ostalo nikakih sledov za njim.« Ne da bi okusil svoj zajutrek, je kolovratil po sobi in potresal ognjišče z vžgalicami, s katerimi je venomer iznova nazajal svojo pipo. »Nič ne koristi, Petrie,« je nenadoma izbruhnil; »ne more biti naključje. Morava tja, da vidiva.« Eno uro pozneje sva stala v tih sobi, kjer so bili zastori spuščeni, v mrliškem ozračju, kjer sva zrla na blede, razumno obličje Henryja Stradwicka, lorda Southerya, ki je bil največji inženjer njegove dobe. Razum, ki je počival za sijajnim čelom, je napravil načrte za gradbo železnice, za katero je Rusija plačala tolikšno ceno, in ki je snoval načrti za prekop, ki bi v bližnji bodočnosti moral zblizati dve celini za celo tedensko potovanje. Zdaj ne bo več snoval načrtov. »Zadnji čas je kazal znake angine pectoris,« je tolmačil hišni zdravnik; stoda nisem pričakoval usodnega konca tako kmalu. Poklicali so me bili okoli dveh zjutraj, ko sem našel lorda Southerya v resno izčrpanem stanju. Storil sem, kar je bilo mogoče, in poslal... »Franka Narcombea. Toda malo j prihodom je bolnik izdihnil.«

»Iz tega razumem, da ste zdravili lorda Southerya za »angino pectoris?« sem dejal. »Da,« je bil odgovor, »nekaj mesecev.« »Vi menite, da se okoliščine njegove smrti o celoti skladajo s smrtjo zaradi take bolezni?« »Nedvomno. Ali sami kaj posebnega opazate? Sir Frank Narcombe se popolnoma strinja z menoj. Mislim, da ni kaj dvomiti.« »Ne,« je dejal Smith in se zamisljeno vlekkel za levih uhelj. »Midva, sir, nikakor nočeva oprekatati točnosti vaše zdravniške sodbe.« »Toda, ali se motim, ako menim, da sta s policijo v zvezi?« je vprašal zdravnik. »Nihi dr. Petrie niti jaz nisva v zvezi s policijo,« je odvrnil Smith. »A kljub temu bi želel, da držite najino povpraševanje za zapuno.« Ko sva zapuščala hišo s čuvstvom grozotnega spoštovanja do nevidnega obiskovalca, ki se je s svojo mrzlo, sivo roko dotaknil lorda Southerya, se je Smith ustavil pred nekimi črno obličnim možem, ki je šel po stopnicah mimo nas. »Ste vi bili streljaj lorda Southerya?« Mož se je priklonil. »Ali ste bili v sobi ob času njegovega usodnega napada?« »Bil sem, sir.« »Ali ste slišali ali videli kaj nenavadnega — kaj nerazumljivega?« »Ničesar, sir.« »Nikakih tujih glasov izven hiše na primer?« Mož je stresel glavo, in Smith me je prijel za leht, in tako sva stopila na cesto. »Morda si zaradi tega dogodiljev kaj domišljam,« je dejal; stoda zdi se mi, da nekaj zastruplja zrak — nekaj posebnega, v hišah, katerih vrata nosijo neviden smrtni pečat Fu-Mančuja.« »Prav imaš, Smith,« sem potrdil. »Nisem hotel stvari omeniti, toda tudi jaz sem si razvil neki čut, ki me svari pred doktorjevo prisotnostjo. Dasi ni niti trohe potrjujočih dokazov, sem prav tako prepričan, da je on povzročil njegovo smrt, ko da bi ga bil videl pri delu.«

V tistem mukopolnem duševnem nastrojenju — vkljenjena nebolgjenca zaradi najine nevednosti ali Kitajčevega na inaravnega veleuma — sva preživela naslednje dni. Prijatelj je bil videti, kakor da bi ga ugona bljajala žgoča vročina. Vendar nisva mogla ničesar ukreniti. V padajočem mraku nekega večera kmalu potem, sem leno prelistaval nekatere knjige, ki so razstavljene za prodajo pri nekem knjigotročcu rabljenih knjig v New Oxford Streeti. Ena izmed njih, ki je razpravljala o tajnih združenjih na Kitajskem, se mi je zdela poneljiva, in že sem hotel poklicati knjigotročca, ko sem se zdrnil, ker se je neka roka oklenila moje lakta. Hitro sem se obrnil — in gledal v temno, prelepe oči Karamenehine! Ona — ki sem jo bil videl v tolikih raznovrstnih preoblekah — je bila opravljena v lepo se ji prilagajočo sprednjo obleko in je imela mnogo njenih čudovitih las zakritih pod novodobnim klobukom. Pomenljivo se je ozrla okrog. »Brez! Idite okoli vogala! Moram z vami,« je dejala z blagovenečim glasom — ki me je presunjal. Nikdar, kadar sem bil z njo, se nisem popolnoma obvladal. Moral bi biti iz ledu, kdor bi se lahko, zakaj njena lepota je bila redkost, zravno tega je bila skrivnostna — in skrivnost napravi žensko privlačnejšo. Ko sva zavila v tihno ulico, se je ustavila z besedami: »Sem v sili! Mnogokrat ste želeli, naj vam pomagam da ujamete drja, Fu-Mančuja. Pripravljena sem, to storiti! Nisem mogel verjeti, ali sem prav slišal.« »Vaš brat —« sem začel. Roteče me je prišla za roko in mi zrla v oči. »Vi ste zdravnik,« je dejala »želim da greste z menoj in si ga zdaj pogledate.« »Kaj! Ali je v Londonu?« »V hiši drja, Fu-Mančuja je.« »In vi hočete, da jaz —« »Da, spremito me tja!«

Nayland Smith, o tem ne dvomim, bi mi svetoval, naj ne zaupam svojega življenja temu dekletu s prosočnimi očmi. Vendar sem to brez obotavljanja storil, kmalu sva se v zaprtim avtomobilu peljala proti vzhodu. Karameneh je bila zelo molčeva, ali vselej, kadar sem se obrnil proti njej, je imela svoje velike oči uprte vame z izrazom prošnje, tuje in se nečesa, nečesa nepopolnega. Vozavcu je velela, voziti v sosesko novega pristanišča, to je na kraj, kjer smo že doživeli pripetljiv z doktorjem Fu-Mančujem. Mrak je že zagrnit umazano živahnost East Enda, ko sva se bližala cilju. Inozemci vseh barvnih odtenkov so se v siju svetilk na glavni cesti gibali okrog nas, prihajajoč iz tesnih ulic. V kratkem času vožnje smo prišli iz lepega dela zapada v sumljivo podzemlje vzhoda. Ne vem, da bi se bila Karameneh kaj premaknila; toda ko smo se bližali bivališču Kitajca, se je privila bliže k meni, in ko sta avto odpravila in korakala po o-ki ulici proti obrežnemu delu, se me je plašno oklenila, se obotavljala in celo kazala, ko da bi se rada vrnila. Toda premagala je svojo borazen ali odpor in me vodila dalje skozi mešanico ozkih ulic in majhnih dvorišč, da sem spoznal, kako čisto sem se nahajal v rokah tega dekleta. Čigar življenje je bilo polno sene čigar značaj je bil tako nedoumen in čigar lepota in očarljivost bi lahko bili krinka pretkane kače. Hotel sem govoriti. »Ssi!« položila mi je roko na leht, da naj molčim. Visoki, rumenkasto sivi zid iz opeke, ki je po vsem videzu tvoril del nekega pristaniškega poslopja, se je pred nama dvigal iz tembine, v nosu sem pa začutil nepopisni smrad, ki je zavrel od obrežja. Zadušen šum obrežnega prometa naju je obdajal. Začel sem, kako je Karameneh vtaknila ključ v ključavnico in me potegnila skozi odprta vrata v senco znotraj ter spet vrata zaklenila.

Vsi aparati so opremljeni s **Tungstram-Barium** elektronkami

Popolna selektivnost
Glas je povsem naraven

Nihanja glasu so izravnan
Vsi aparati se dobe na ugodna mesečna odplačila

Nekaj posebnega v vsakem oziru

so novi **ORION** radijski aparati

Vsi aparati sprejemajo poleg normalnih in dolgih valov tudi **kratke valove**. Vsi aparati imajo **ve-liko, razsvetljeno skalo** z napisanimi imeni postaj

ORION-RADIO

„**RADIO**“ reg. zadr. z o. z. v **Ljubljani**

Najprimernejša božična darila so: listnice, denarnice, tobačnice, ročne, šolske, spise in potne torbice, kakor tudi pošni kovčki v največji izbiri pri
Ivan Kravos - Maribor - Aleksandrova c. 13 - Telefon 2207

LEPE MODERNE COUCH ZOFE v raznih modnih vzorcih **spalne tofetje** vseh vrst **divane, modroce** nudi po najnižjih cenah in solidni izdelavi
Franc JAGER tapetnik **Ljubljana** Sv. Petra nasip št. 29
Telefon štev. 20-42

Umrla nam je naša ljubljena mama, stara mama, teta in tašča, gospa
Marija Vadnov roj. Dekleva vdova železničarja
dne 15. t. m. po kratkem trpljenju. Pogreb nepozabne bo v torek, dne 17. decembra 1935 ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 41, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 16. decembra 1935.
Zalujoči otroci.

Posebno velika izbira Hubertus-plaščev in zimskih sukenj poceni pri Preskerju, Sv. Petra c. 14.

M. Drenik Ljubljana **Kongresni trg 7**
Volna vseh vrst, od najcenejše do najfinejše. Francoske in angleške specialitete itd. Pingvin.

Sveža jajca zajamčena, zaboj 720 komadov 700 din franko voz-nina razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

Dotrpela je in nas za vedno zapustila naša nad vse ljubljena soproga, mama, stara mama in sestra, gospa
Marija Dekleva soproga profesorja v p.
dne 15. decembra t. l. ob četrti na dve jutraj. Pogreb predrage rajneke bo v torek, dne 17. decembra 1935 ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Stožice št. 97, na pokopališče k Sv. Križu.
Stožice pri Ljubljani, dne 15. decembra 1935.
Zalujoči ostali.

Tuznega srca naznanjamo, da nas je za vedno zapustila naša dobra sestra in teta, gospa
Helena Papler vdova po okrajnem policijskem nadzorniku
dne 15. t. m. po dolgem, mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere.
Na zadnji poti jo bomo spremili v torek, dne 17. decembra ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 48, na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 16. decembra 1935.
Zalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustila naša iskreno ljubljena soproga, dobra mama in stara mama, gospa
Ana Drexler soproga nadsprevodnika drž. žel. v pokoju
previdena s sv. zakramenti za umirajoče.
Pogreb blaže pokojnice bo v sredo ob pol treh iz hiše žalosti, Kržičeva ulica 6, na pokopališče k Sv. Križu.
Nepozabno rajnico priporočamo v blag spomin in molitev.
Ljubljana, dne 16. decembra 1935.
ZALUJOČI OSTALI.

Zelo primerna **BOŽIČNA DARILA!**

* Največja izbira!

Oglejte si naše izlozbe!

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

Samo naše domače praske
ADRIA

Kupujemo rabljene **steklene balone**

50-60 litrov vsebine. Ponudbe posl-
tje upravi CINKARNE d. d., CELJE

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravn-
ništva lista.

Tinčkove in Tončkove prigode
207.

Boj dveh orjakov.

Brez strahu se je gorila približala zmaju in ga zgrabila za gobec. Zmaj si je sprva najbrž mislil, da mu bo gorila kar sama zlezla v nenasitno žrelo. Res je bilo tako videti. Gorila mu je pomolila svojo desno tace v usta, pa ne zato, da bi samo sebe zrtvovala zmaju, nego zato, da je podvojila moč svojih sprednjih šap.

Dečki so v strahu in upu gledali nenavadni prizor.

Nenadoma je nekaj zamolklo zahreščalo. Gorila je svojemu nasprotniku strla v sklepah čeljust... Zmaj se je zvrnil mrtev na tla.

Najlepše božično darilo
dober radio aparat

Telefunken radio aparati — Blaupunkt aparati za vse valovne dolžine — krasen zvok!

RADIO STARKEL
Maribor, Trg Svobode št. 6.

Ugodna plačila na mesečne obroke. — Nizke cene!

Neizmerno užalošeni sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani, nad vse dobri soprog, atek, stric in svak, gospod

Franc Drofenik

veletrgovec in posestnik

v nedeljo, dne 15. decembra 1935, v 53. letu, po dolgem in težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, zatisnil za vedno svoje oči.

Pogreb blagopokojnega bo v sredo, dne 18. decembra 1935 ob pol štirih izpred hiše žalosti na farno pokopališče v Poljčanah.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 19. decembra 1935 ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Križa v Poljčanah.

Poljčane, dne 15. decembra 1935.

Roza Drofenik roj. Pukl, žena;

Elza, Marta, Rozi in Štefi, otroci — in vse ostalo sorodstvo.